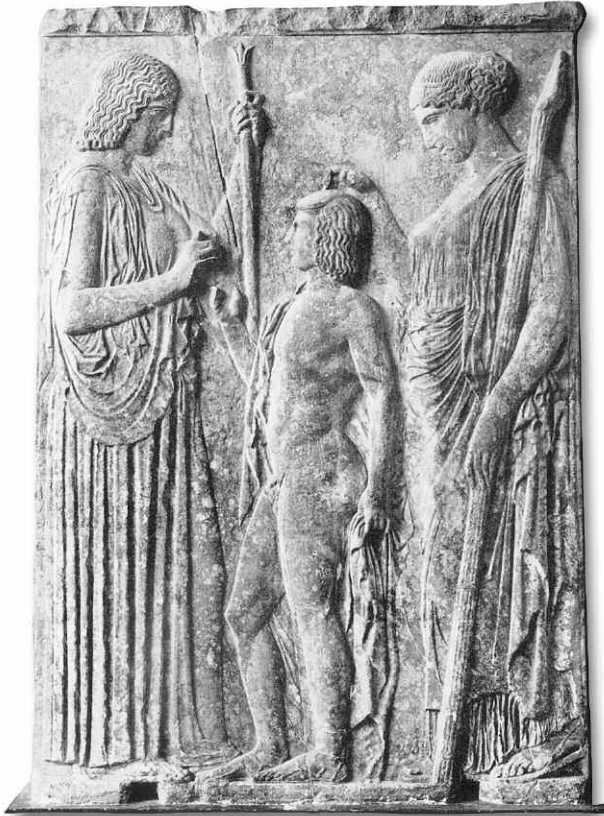

*De
Mysteriescholen
door de eeuwen heen*

GRACE F. KNOCHE

DE MYSTERIESCHOLEN
DOOR DE EEUWEN HEEN

Groot reliëf van Eleusis:
Demeter, Triptolemos en Persephone
5de eeuw v.Chr.

DE MYSTERIESCHOLEN

DOOR DE EEUWEN HEEN

Grace F. Knoche

THEOSOPHICAL UNIVERSITY PRESS AGENCY
DEN HAAG

Oorspronkelijke titel:
The Mystery Schools

GRACE F. KNOCHE
De Mysteriescholen door de eeuwen heen
Vertaling van de 2de herziene druk van 1999

ISBN 978-90-70328-92-4, E-boek

Nur 720

Trefwoorden: theosofie, mysteriescholen, inwijding

Dit boek waarop copyright bestaat, mag kosteloos worden gedownload om het off-line te lezen, maar mag in geen enkele vorm of op geen enkele manier – elektronisch, mechanisch, of door middel van fotokopieën, of opnames, of op een andere manier – voor commerciële of andere doeleinden worden gereproduceerd en/of gedistribueerd, zonder eerst toestemming aan Theosophical University Press Agency te vragen.

© 2011 Theosophical University Press Agency
Daal en Bergselaan 68, 2565AG Den Haag
+31 (0)70 3231776
www.theosofie.net / info@theosofie.net

Inhoud

Voorwoord	vii
1. De basis leggen voor de broederschap	3
2. De eerste mysteriescholen	11
3. De bestaansreden van de mysteriën	17
4. Het patroon van de esoterie	25
5. Het tweevoudige karakter van de mysteriën	34
6. Inwijdingsgraden	41
7. De kleine mysteriën	46
8. De grote mysteriën	57
9. Wegen van inwijding	65
10. Het sluiten van de mysteriescholen	73
11. De lijn van occulte opvolging	81
12. De mysteriescholen in deze tijd	88
Literatuur en afkortingen	95
Index	99

Voorwoord

Een mysterieschool is een universiteit voor de ziel, een school voor de studie van de mysteries van de innerlijke aard van de mens en van de ons omringende natuur. Als de leerling deze mysteries begrijpt, beseft hij zijn eigen innige verwantschap met het goddelijke, en streeft ernaar door zelfdiscipline en toewijding één te worden met zijn innerlijke god.

Dit boek doet een poging om bepaalde fundamentele leringen onder de aandacht te brengen die hopelijk een min of meer duidelijk beeld zullen geven van wat een mysterieschool werkelijk is. Volledige en gedetailleerde gegevens over de mysteriescholen – waar ze bestonden, waar ze nu functioneren, wat de voornaamste kenmerken ervan zijn – zijn nooit bekendgemaakt. Moderne geschiedschrijvers over de Griekse mysteriecentra verbazen zich bijvoorbeeld erover hoe goed het aan de kandidaten opgelegde voorschrift van geheimhouding werd nageleefd. Dit had geen betrekking op de openbare kant, zoals de veertien-mijl-processie langs de Heilige Weg van

Athene naar Eleusis, waaraan mannen, vrouwen en kinderen deelnamen. Maar 'de ritën van de grote mysteriën . . . de werkelijke geheimen van de *teletai* [eigenlijke inwijding] en de *epopteia* [visioen bij het bereiken van het hoogtepunt daarvan] zijn nooit openbaar gemaakt.'*

De onderzoeker kan echter een ruime hoeveelheid informatie vinden die in de literatuur van het verleden hier en daar ligt verspreid en voor zichzelf een samenhangend beeld opbouwen van het grootse schouwspel dat de mysteriescholen boden, een beeld dat alleen in werkelijke ervaring zal worden omgezet naarmate hij innerlijk gereed wordt door levens van toewijding en van het bestuderen en in praktijk brengen van de oude wijsheid.

Wat de oprechte onderzoeker kan ontdekken is misschien te vergelijken met wat we weten over het atoom. Wie heeft bijvoorbeeld ooit het *werkelijke* atoom gezien? Welke microscoop is doorgedrongen in het geheim van zijn bestaan? Toch weten we tegenwoordig meer over het atoom met zijn elektronen dan eeuwenlang werd onthuld. Hoewel het onzichtbaar is zowel voor het oog als voor een lens, hebben wetenschappers de *lichtflits van zijn baan* waarge-

*Mircea Eliade, *A History of Religious Ideas* 1:294.

nomen, zijn 'pad van licht'; vol ijver en met volharding hebben ze dit lichtpad onderzocht totdat ze, door gevolgtrekkingen te maken en op grond van bewijsmateriaal, de structuur van het atoom, zijn samenstellende delen, zijn bijna geestelijke oorsprong, hebben onthuld.

Zo is het ook met de mysteriën: als we de bladzijden van de geschiedenis bekijken en verder teruggaan in de nevelen van de niet beschreven tijd, zien we niet de scholen zelf, maar door onderzoek en toewijding vangen we misschien een glimp op van hun spoor, hun pad van licht. Door gevolgtrekkingen te maken en op grond van geestelijke getuigenissen kunnen we het spoor volgen van de stoet van lichtdragers zoals ze eeuw na eeuw zijn voorbijgetrokken en de grote religies en filosofieën van de mensheid hebben ingeluid. Een aantal van deze lichtende voorbeelden stralen met onmetelijke luister, anderen minder sterk, terwijl weer anderen slechts een onbestendig schijnsel van halfbegrepen waarheid vormen.

Een natuurkundige kan het fysieke atoom niet aanwijzen, maar hij weet dat het bestaat als basis, als grondslag van alle materie; de onderzoeker van de theosofie kan u geen mysterieschool laten zien, maar hij weet dat ze bestaat als het hart of het atomaire centrum van het geestelijke en intellectuele leven van

onze planeet. Wie zou dan durven beweren dat de mysteriën niet bestaan, dit machtige atoom van esoterie, als we over de hele wereld verspreid lichtsporen van spirituele kracht zien? Als ons fysieke lichaam zijn wortels heeft in onzichtbare vlammeende levens, waarom zou dan ons menselijke, geestelijke, intellectuele en morele lichaam niet eveneens zijn oorsprong hebben in de geestelijke en intellectuele vuurnevel van onze planeet?

Een ononderbroken historisch verhaal over het occulte netwerk van de mensheid is in deze tijd voor ons niet beschikbaar, want die opgetekende verslagen zijn de beloning voor de door gelofte gebonden discipel; maar met de krachtige lens van de oude wijsheid kunnen we het lichtspoor bestuderen dat iedere lichtdrager in de loop van de eeuwen heeft laten opvlammen; kunnen we de sfeer van de oude tempels doen herleven; kunnen we het doel van de scholen, hun manier van onderwijs onderscheiden; en als laatste, maar niet minder belangrijk, kunnen we de strenge discipline leren kennen die wordt opgelegd aan de kandidaten die inwijding proberen te bereiken in de kennis over hun verborgen afkomst en hun nog meer verborgen bestemming.

Wat de auteur te danken heeft aan de theosofie zoals H.P. Blavatsky die heeft gebracht, is niet te

meten. Men kan alleen hopen dat dit boek degenen voor wie haar geschriften nieuw zijn, zal aanmoedigen om met grote teugen te drinken bij de bron.

– G.F.K.

Pasadena, Californië

2 oktober 1999

DE MYSTERIESCHOLEN
DOOR DE EEUWEN HEEN

Zoek deze wijsheid door te dienen, door er volhardend naar te zoeken, door vragen en door nederigheid; en de wijzen die de waarheid zien, zullen deze aan u meedelen; en als u deze kent, zult u nooit meer fouten begaan. . . . Er is geen louteraar te vinden in deze wereld die is te vergelijken met geestelijke kennis; en hij in wie devotie tot volmaking is gekomen, merkt dat na verloop van tijd geestelijke kennis zich spontaan in hem ontwikkelt.

– *Bhagavad Gītā* 4:34-5, 38

(naar Engelse vertolking W.Q. Judge)

Hoofdstuk 1

De basis leggen voor de broederschap

In de verborgen prehistorie, vele miljoenen jaren geleden, verkeerde de mensheid in haar kinderstadium, kind van moeder natuur, niet-ontwaakt, in een droomtoestand, gehuld in de mantel van mentale slaperigheid. Het ik-besef was nog niet wakker; alleen het instinctieve bewustzijn was actief. Als een fonkelende lichtstroom langs de horizon van de tijd daalden goddelijke wezens, mānasaputra's, zonen van het denkvermogen, onder de sluimerende mensen af, en met de vlam van rationeel zonnevuur ontstaken ze de pit van het latente denkvermogen; en zie! de denker werd wakker. Er ontstond zelfbewustzijn en de mens werd een dynamo van intellectuele en emotionele kracht: hij kon liefhebben en haten, roem behalen of mislukken. Omdat hij kennis had kreeg hij macht, en omdat hij macht kreeg maakte hij keuzen; door te kiezen gaf hij vorm aan het materiaal voor zijn toekomst; die gewaarwording vloeide als wijn door zijn aderen.

Kennis, meer kennis en nog grotere kennis werd

verlangd door de naar volwassenheid groeiende mensen, die dankbaar opkeken naar de goddelijke wezens die waren gekomen om hen wakker te schudden. Gedurende vele duizenden jaren gaven ze gehoor aan hun leiding, zoals kinderen liefdevol de voetstappen van hun moeder volgen.

Terwijl de eeuwen voorbijgleden kwam er een afwisselende reeks goddelijke leermeesters die de oorspronkelijke mānasaputra's opvolgden en persoonlijk toezicht hielden op de vooruitgang van de jonge mensheid: ze maakten hen bekend met kunsten en wetenschappen, leerden hun de velden met maïs en tarwe in te zaaien, gaven onderricht over de manieren van zuiver en ethisch leven – kortom, richtten de eerste scholen voor oefening en onderwijs op, die voor iedereen vrij toegankelijk waren om over materiële, verstandelijke en geestelijke zaken te leren. In die vroegste tijd waren er geen mysterie-academies: de oude wijsheid was het gemeenschappelijke erfgoed van de hele mensheid, want er was tot nu toe geen misbruik van kennis geweest, dus geen behoefte aan scholen die voor de wereld verborgen en heilig werden gehouden. In die gouden eeuw werd waarheid vrij verstrekt en even vrij ontvangen. (Vgl. H.P. Blavatsky, *Collected Writings* 14:248-9.)

Het ras was jong; niet iedereen was bedreven in het

vergaren van kennis. Sommigen leerden vlug en gemakkelijk door vroegere ervaring in vorige wereldperioden; zij kozen intuïtief het pad naar geestelijk inzicht; anderen, minder ontwaakt, hadden wel kwaliteiten, maar hun vooruitgang was wisselvallig; een derde categorie, verdoofd door traagheid, zag leren en naar het hogere streven als een last, en bleven in ontwikkelingsgang achter. Zij gaven de voorkeur aan geestelijke apathie boven geestelijke inspanning.

De mensheid als geheel maakte snel vorderingen in het verkrijgen van kennis, en later in het gebruik ervan. Sommigen stichtten duidelijk kwaad – anderen deden het goede. Wat geestelijk latent was gebleven, werd nu actief goed en actief kwaad. Lijden en pijn werden de barmhartigste leerwijze van de natuur om het innerlijk terug te brengen tot zijn oorspronkelijke instinct – te kiezen voor het spirituele. Omdat het denkvermogen intensere krachten ontwikkelde en de worsteling om verstandelijke superioriteit het geestelijke verdrong, werd de gave van het intellect een tweesnijdend zwaard: enerzijds als brenger van bewuste geestelijke gewaarwording en onvermoede intellectuele vervoering; anderzijds als gebruiker van een wapen voor vernietiging, voor verschrikkingen, en in de ergste gevallen, voor opzettelijke geestelijke boosheid – duivelse praktijken. H.P. Blavatsky schreef:

De mysteries van hemel en aarde, die aan het derde Ras in de dagen van zijn reinheid door zijn hemelse leraren waren geopenbaard, werden een groot brandpunt van licht, waarvan de stralen noodzakelijk werden verzwakt naarmate deze werden verspreid en op een ongeschikte, want te materiële bodem vielen. Bij de massa ontaardden deze mysteries in tovenarij, die later de vorm aannam van exoterische religies, van afgodendienst vol bijgeloof . . .

– *De Geheime Leer*, 2:317

De natuur werkt overal cyclisch: de ene keer rijk aan geestelijke zaken, de andere keer onproductief. In deze lang vervlogen tijd van het derde wortelras, op het grote continent Lemurië*, dat nu onder water ligt, verliep de cyclus tegen geestelijke vooruitgang in. Een sterke neerwaartse beweging overheerste toen fysieke en materiële energieën zich versneld uitbreidden, met als gevolg vertraging en terugtrekking van geestelijke kracht. De mensheid van die tijd maakte deel uit van de algemene stroom van evolutie en de mensen rea-

*De naam die tussen 1850 en 1860 door P.L. Sclater werd gegeven aan een landmassa waarvan hij op zoölogische gronden aantoonde dat ze zich eens uitstreekte van Afrika tot Australië (vgl. *GL* 2:7). Zie Ignatius Donnelly, *Atlantis: The Antediluvian World*, blz. 32, en Alfred Russel Wallace, *The Geographical Distribution of Animals*, Deel I, hfst. 4, blz. 76-7.

geerden volgens hun aard op de verruwende sfeer. Sommigen boden door ontwaakte spiritualiteit weerstand aan de naar beneden gerichte invloed ervan; anderen, zwakker van begrip, weifelden tussen geest en stof, tussen goed en kwaad: ze gaven nu eens gehoor aan de fluisteringen van de intuïtie, dan weer dompelden ze onder in de kolkende golven van de neerwaartse stroom. Weer anderen, in wie de vonk van een helder verstand zwak gloeide, doken hals over kop in de stroom, zonder acht te slaan op het onstuimige en modderige water.

Naarmate de neergaande cyclus verderging, werd kennis van geestelijke waarheden en over het leiden van het leven in overeenstemming daarmee een bot en nutteloos werktuig in het hart en het denken van de mensen. In de loop van kosmische gebeurtenissen was die dwaasheid onvermijdelijk en met alles was rekening gehouden. Zoals er veel typen mensen zijn – sommigen spiritueel, anderen materieel, sommigen hoog intelligent, anderen traag in hun denken – zo zijn er overal in het heelal wezens met uiteenlopende graden van ontwikkeling, variërend van het mineralen-, planten-, dieren- en mensenrijk, en daar voorbij tot het hoofd en de hiërarch van onze aarde.

In deze eerste millennia had het geestelijke hoofd, de beschermer van de aarde, overal waar dat mogelijk

was het actief geestelijke vuur in individuen aangewakkerd; toen de kennis over goddelijke zaken door wilskrachtige, maar moreel zwakke naturen werd misbruikt, raakte de waarheid geleidelijk versluierd. De planetaire wachter voelde toen de noodzaak om een groep medewerkers uit te kiezen die als bewakers en beschermers van de oude wijsheid konden optreden. Slechts een handvol geestelijk verlichte mensen, in wie de goddelijke gloed helder oplichtte, betuigden oprechte trouw aan hun planetaire mentor – de geestelijke hiërarch van de mensheid. Door de eeuwen heen waren bepaalde mensen beschermd, geleid, gesterkt en op talloze manieren op de proef gesteld; en zij die de toets van zelfkennis en zelfopoffering doorstonden werden bijeengeroepen om het eerste verbond van geestelijk-goddelijke mensen te vormen – de grote broederschap. Zoals G. de Purucker het formuleert:

Toen werd begonnen om de in spiritueel en intellectueel opzicht allerhoogste vertegenwoordigers die de mensheid tot dan had voortgebracht samen te brengen en tot een actieve groep te smeden.

De stille wachter van de bol werd door de spiritueel-magnetische aantrekking van het gelijke tot het gelijke zelfs al vanaf het eerste begin van het derde wortelras in staat gesteld bepaalde opmerkelijke mensen tot het pad van het licht aan te trekken, vroege voorlopers van

de algemene mānasaputrische ‘neerdaling’, om zo met deze mensen een brandpunt van geestelijk en intellectueel licht op aarde te vormen; dit wijst niet zozeer op een vereniging of een broederschap als wel op een eenheid van menselijke spirituele en intellectuele vlammen, bij wijze van spreken, die toen op de aarde het hart van de hiërarchie van mededogen vertegenwoordigden . . .

Het was juist via dit oorspronkelijke brandpunt van levende vlammen – dat nooit ontaardde, noch zijn hoge status als het mystieke centrum op aarde verloor – dat de bovenaardse glorie van de hiërarchie van mededogen rijkelijk stroomde, die nu wordt vertegenwoordigd door de grote broederschap van de mahātma’s. Zo gaat de grote broederschap in een ononderbroken lijn terug op het oorspronkelijke brandpunt van licht van het derde wortelras.

– *De Esoterische Traditie*, blz. 599-600

Daarom blijven de oudere broeders van het ras ‘de gekozen bewakers van de mysteriën die door de goddelijke leraren aan de mensheid werden geopenbaard . . . en de overlevering fluistert, wat de geheime leringen bevestigen, namelijk dat deze gekozenen de kiem waren van een hiërarchie *die sinds die tijd nooit is uitgestorven*’ (GL 2:317) – sinds het stichten en vestigen van de grote broederschap ongeveer 12 miljoen jaar geleden. Uit dit centrum zijn miljoenen jaren lang in

voortdurende opvolging stralen van licht en kracht in de hele wereld gestroomd, en meer specifiek in het hart van hen die hun leven hebben gewijd aan het dienen van de waarheid. Vanuit deze broederschap zijn boodschappers, meesters van wijsheid, gezonden om inspiratie te geven voor de grote religies uit het verleden; en ze zullen hun vertegenwoordigers blijven sturen zolang de mensheid hun zorg nodig heeft.

Hoofdstuk 2

De eerste mysteriescholen

De tijd schreed voort en de mensheid nam flink in macht toe. Terwijl Lemurië het leven schonk aan Atlantis, het derde wortelras het vierde voortbracht, werd de hevigste strijd geleverd: de oorlog tussen de heren van licht en waarheid en de heren van duisternis en onwetendheid.

Ontwakend intellect is evenmin als bezit van psychische en lichamelijke kracht een waarborg voor morele sterkte. Op het toppunt van hun ontwikkeling waren de Atlantiërs een beschaving die rustte op een krachtig intellect dat door psychofysische macht werd gemotiveerd, maar in het algemeen niet door ethische normen in bedwang werd gehouden. De magie, die bij de Lemuriërs een gave van de natuur was, werd in handen van deze reuzen een magie van de stof, psychische magie, en het ras verzonk in een orgie van toverij waarvan we de gevolgen zelfs nu nog in uitbarstingen van haat en waanzin ondervinden.

Niet alle Atlantiërs werden echter overweldigd

door hun eigen kracht; volstrekt niet. Toch werd een groot deel van hen tovenaars van het kwade en ze gingen ter plekke ten onder. Anderen, in wie het licht van het geestelijke ‘als door een donker glas werd gezien’, werden ongelukkige slachtoffers van de misdadige golven van immorele macht die over het continentale stelsel van Atlantis spoelden; in hun verwarring zwierven ze her en der en lieten zich de weg wijzen door valse goden, onwaardige leiding. Enkelen – waarschijnlijk enige miljoenen, maar weinig in verhouding tot de enorm grote bevolking van de Atlantische continenten – bleven in alle opzichten sterk en rein, moreel verlicht door het contact met de geest; zij werden de gekozen discipelen van de Broederschap, die deugd en discipline in het land aanmoedigden.

Tot dat moment waren er geen mysteriën nodig, want waarheid was het eigendom van de hele mensheid. Door de groei van het ik-bewustzijn

werd zelfzucht geboren uit tot dan toe onbekende begeerten en hartstochten, en maar al te vaak maakte men misbruik van kennis en macht, tot tenslotte de noodzaak ontstond het aantal te beperken van hen *die wisten*. Zo ontstond inwijding.

– ‘De oorsprong van de mysteriën’, *BCW* 14:249

Om het toekomstige bestaan van de mensheid vei-

lig te stellen moest er iets worden gedaan. De situatie had zich zover ontwikkeld dat de enige oplossing eruit bestond, in iedere nationale eenheid een geestelijk centrum te vestigen dat zou dienen om de waarheden die daar werden verkondigd te beschermen en als een geheim oefencentrum waar werkelijke zoekers naar waarheid konden worden getraind en onderricht konden ontvangen en, als ze waardig werden bevonden, waarheid uit de eerste hand konden leren – d.w.z. door inwijding.

De broederschap die zelfs in de latere tijd van Lemurië al onzichtbare verbindingslijnen voor esoterische instructie had ingesteld, waardoor zij die daarvoor voldoende ontvankelijk waren konden worden getraind, gelouterd en sterk gemaakt voor het ontvangen van waarheid en het veilig stellen ervan, begon daarom nu een systematische campagne. Discipelen, boodschappers, werden uitgezonden en openden esoterische academies, universiteiten voor de ziel, speciale trainingscentra met het bijzondere doel om daar de meest geschikte mannen en vrouwen bijeen te brengen voor training en onderricht in de mysteriën van de natuur.

Zo werden ongeveer vier of vijf miljoen jaar geleden, toen Atlantis dreigde zichzelf door geestelijke verdorvenheid te vernietigen, de eerste mysteryescholen

gevestigd. Uit deze vroegste centra kwamen in alle delen van de Atlantische wereld andere mysteriescholen voort. Tegen de tijd dat de Atlantiërs het hoogtepunt van hun *materiële* luister hadden bereikt, werkten deze scholen zo hard mogelijk om weerstand te bieden aan de toenemende stroom van toverij. Velen – waarschijnlijk miljoenen – werden door het instellen van de mysteriën gered. De meest bewusten van de mensheid zochten daar intuïtief training, terwijl de meeste mensen, al konden ze door onvoldoende innerlijke ontwikkeling niet aan de heilige inwijdingsceremoniën deelnemen, toch door de indirecte uitstraling van spirituele kracht werden geholpen.

Er waren echter mensen die van het kwaad hadden geproefd en zich ertoe aangetrokken voelden. Hun ongevoelig geworden innerlijk bracht hen ertoe lessen te nemen in het beoefenen van het kwade. Tegelijk met het instellen van spirituele centra van licht en waarheid werden er dus scholen voor het kwade gesticht; de door gelofte gebonden volgelingen daarvan werden na verloop van tijd de adepten van de linkerhand. De heren van licht en waarheid verenigden zich tot een vredige onoverwinnelijke kracht om

weerstand te bieden aan de vreselijke en steeds toenemende zondigheid van de adepten van de linkerhand, de Atlantiërs. Dit had tot gevolg dat er nog

meer geheime scholen, tempels van kennis, en mysteriën werden gesticht, waar niemand werd toegelaten dan na de vreselijkste en zwaarste beproevingen. . . .

. . . De mysteriën werden aan de uitverkorenen van dat ras meegedeeld toen de meeste Atlantiërs te diep in zonde begonnen weg te zinken om aan hen de geheimen van de natuur te kunnen toevertrouwen.

– *Op. cit.* 14:251, 246

Toen deed zich de meest dramatische omstandigheid in de hele geschiedenis van deze ronde voor – een gebeurtenis die miljoenen jaren duurde: het keerpunt van de cyclus van stof naar geest. Halverwege de periode van het vierde wortelras in deze vierde ronde maakten de Atlantiërs mee dat geest en stof in evenwicht kwamen: *naar welke kant zou de weegschaal doorslaan?* Naar licht en geest en de uiteindelijke bevrijding van de mensheid? Naar duisternis en materie en het tot slaaf maken van de mensen? Een grote schok ging door de aarde: zou de aangeboren spiritualiteit sterker blijken dan het gewicht van verkregen stoffelijkheid? Zou de mensheid de ladder van de evolutie op de lichtende boog bestijgen, of voorovervallen in de diepte van materie op de neergaande schaduwboog? De miljarden mensen bij wie het hart moest worden gewogen tegen de veer van de geest moesten

ieder afzonderlijk de beslissende test doorstaan: mislukking betekende omlaag te worden gesleurd naar nog grotere stoffelijkheid, niet in staat om in de huidige grote wereldcyclus op te stijgen met de geest; succes hield in het omhoogstijgen met de algemene stroom van evolutionaire vooruitgang, tot het zelfbewuste één-zijn met het goddelijke weer wordt bereikt.

De gebeurtenis die ongeveer een miljoen jaar duurde ging voorbij. Gelukkig voor de mensheid behield de meerderheid, grotendeels door de inspanningen van de mysteriescholen, voldoende bewustheid van het goddelijke om de weegschaal in hun voordeel te laten doorslaan. Voor miljoenen was het een onbewuste keus, maar niettemin een keuze die door het betere deel van hun natuur was gemaakt – hoe klein die meerderheid misschien was, zullen we nooit te weten komen.

Hoofdstuk 3

De bestaansreden van de mysteriën

De ene natuurramp na de andere deed zich voor en de loodzware resten van het vierde ras zonken weg hun ondergang tegemoet, verzwolgen door de wateren van hemel en aarde naarmate deze volgens de karmische wet de landen overstroomden. Het wegzinken van Atlantis, wat enkele miljoenen jaren in beslag nam, ging gepaard met het verrijzen van nieuwe landen in andere delen van de aarde en deze werden naargelang de tijd verstreek bevolkt door bepaalde Atlantiërs die zich daar in twee of drie grote migratiegolven vestigden. (Zie G. de Purucker, *Aspecten van de Occulte Filosofie*, blz. 16-25.)

Zo ontstond uit het vierde wortelras het vijfde, waarvan de bakermat de Shamowoestijn of Gobi en het omringende tafelland was – een streek waar in de tegenwoordige zanderige wildernis geen aanwijzingen zijn voor landstreken met overvloedig loof, waar wouden en meren getuige waren van een opeenvolging van de grootste beschavingen die de wereld ooit heeft

gekend. Hier werden miljoenen jaren lang de zaden van het nieuwe ras in maagdelijke grond geplant, terwijl Atlantis in zijn doodsstrijd was gewikkeld.

De werkingen van de natuur zijn weldadig. Al moeten haar mensenkinderen zelf door de werking van karma en de cyclus van wederbelichaming de gevolgen ondervinden en onder ogen zien, toch werpt ze bij iedere geboorte van een ras haar zaad in onge-repte bodem, zodat het kind-ras in reinheid kan worden verwekt en in een geestelijke sfeer grootgebracht. Bevolkt met ego's die zuiver en sterk waren gebleven tijdens de omwentelingen in de Atlantische periode en opnieuw geholpen doordat halfgoddelijke wezens zich onder hen begaven, werd het nieuwe ras een brandpunt van geestelijk licht. Zoals meester KH schreef:

de *hoogste* planeetgeesten, zij die niet meer kunnen dwalen . . . verschijnen op aarde alleen aan het begin van elk *nieuw* mensengeslacht; bij het vertakken, en bij de eindpunten van de grote cyclus. En zij blijven niet langer onder de mensen dan nodig is om de eeuwige waarheden die zij leren zo krachtig op het plastische denkvermogen van de nieuwe rassen af te drukken, dat ze zeker niet verloren zullen gaan of in de eeuwen daarna door komende generaties volledig zullen worden vergeten. De opdracht van de planeet-

geest is niet anders dan het aanslaan van de GROND-
TOON VAN DE WAARHEID.

– *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*,
Brief 9, blz. 46

Tegelijk met het vestigen van de mysteriescholen in Atlantis, ongeveer vier of vijf miljoen jaar geleden, kwam het vijfde, Indo-Europese of Arische ras* langzaam tot stand, enorm geholpen door geestelijk verfijnde ego's die door banden van goddelijke verwantschap daarheen werden aangetrokken. Geleidelijk werd de bodem gereedgemaakt, en nadat het werk van het aanslaan van de 'grondtoon van de waarheid' was volbracht, keerden de halfgoden naar hun hogere sferen terug. Een miljoen jaar geleden was de begeleiding van het nieuwe ras naar een volwassen bestaan voltooid en was het ingeprent met de kennis van 'eeuwige waarheden'.

Terwijl de eeuwen voorbijgingen en beschavingen

*Arisch is afgeleid van het Sanskrietwoord *ārya*, 'edel', en werd oorspronkelijk gebruikt voor de Indo-Europese volkeren die uit Centraal-Azië naar Europa, de landen rond de Middellandse Zee, Perzië en het Indiase schiereiland emigreerden. In theosofische literatuur verwijst het vijfde of Indo-Europese ras meer in het algemeen naar de huidige evolutiecyclus van de mens, die evenals het vierde ras een 'bijna ontelbaar aantal rassen en volkeren' (*GL* 2:490vn) omvat.

elkaar opvolgden, verflauwde de liefde voor waarheid in de harten van de mensen opnieuw en raakten de oude voorschriften in onbruik. De mysteriën werden nog verder teruggetrokken, zodat de eens algemene kennis de gewaardeerde beloning werd die de grote broederschap verleende aan die uitgekozen minderheid van mensen die hun leven wijdden aan de waarheid en niets dan de waarheid, onbezoedeld door zwakheden of zelfzuchtige ambities. De doelstelling van de mysteriën is consequent dezelfde gebleven en is drievoudig van aard:

(1) aanhoudende vergeestelijking van het gedachteleven van de mensheid, opdat kennis van spirituele zaken tot het hart zal doordringen en het leven na verloop van tijd met vrede zal worden gezegend, in plaats van een treurspel van conflicten te zijn;

(2) een zaaiveld vormen voor adepten, kweekplaatsen voor toekomstige rekruten die door beproeving en inwijding de hoogste waardigheid van het lidmaatschap van de grote broederschap kunnen ontvangen; en

(3) het bewaren van de waarheid voor toekomstige rassen, onbevlekt door mensenhanden, en het vervolmaken van de kennis van de waarheid door onder-

zoek van de geheimen van de natuur in zichtbare en onzichtbare werelden door geoefende zieners.

Aan de eerste doelstelling wordt voldaan door het periodieke verschijnen van wereldleraren, de inspiratoren van wat later de grote religieuze en filosofische scholen werden: boodschappers van de Loge die op cyclische tijden verschijnen om de ‘grondtoon van de waarheid’ opnieuw aan te slaan. Iedere grote religie, iedere verheven filosofie, elk fundamenteel wetenschappelijk inzicht is daarom vanuit het Heiligdom ontstaan, om een *nieuwe* religie te worden, een *nieuwe* filosofie, een *nieuwe* wetenschap: origineel en nieuw voor het tijdvak en de mensen, maar zeer oud, want gevormd in de schoot van de esoterische oudheid.

Alles wat goed, edel en groots is in de menselijke natuur, ieder goddelijk vermogen en streven, werd gevoed door de priester-filosofen die ernaar streefden om deze bij hun ingewijden te ontwikkelen. Hun morele code, gebaseerd op altruïsme, is universeel geworden.

– ‘De oorsprong van de mysteryën’, *BCW* 14:256

De vervulling van het tweede doel duurt eeuwen en is diep occult: in de ziel van de mens het verborgen vuur van de goddelijkheid aan te wakkeren en door het ontsteken van die vlam de onzuivere onvolkomenheden, traagheid en onwaardige begeerte uit het

hart te branden. Een dwingend oogmerk van die methode is het *innerlijke* gezichtsvermogen aan de mensheid terug te geven, en de mensen te bevrijden ‘van ieder gevaar om tot slaaf te worden gemaakt van hetzij een mens of een idee’. (*BCW* 14:251; zie ook *Mahatma Brieven*, blz. 45-6.)

De discipel moet een vajradhara (‘diamantdrager’) worden, een titel die aan bodhisattva Gautama werd toegekend, van wie het hart met zijn vele facetten altijd barmhartig meeleefde wanneer mensen lijden, maar van wie de geestelijke essentie zo hard was als diamant en in de kern niet toegaf aan de subtiele vermommingen van illusie (*māyā*).

De derde doelstelling wordt mogelijk door het uitkiezen van nieuwe rekruten voor de Broederschap, zodat (a) waarheid kan worden behouden zonder door menselijke zelfzucht te zijn bezoedeld; en (b) onderzoek naar de geheimen van de natuur onbelemmerd kan doorgaan en de resultaten van zulke proefnemingen door generaties geoefende zieners steeds opnieuw worden getoetst en gecontroleerd en pas dan als occult feit voor het welzijn van de mensheid worden vastgelegd.

Voor wat het werk van de meesters betreft, spreekt het volgende, door één van hen in 1881 geschreven, voor zich:

Als wij generaties lang ‘de wereld hebben uitgesloten van kennis over onze kennis’, dan was dat omdat ze daarvoor absoluut ongeschikt was; en als zij, ondanks de geleverde bewijzen, blijft weigeren zich voor de feiten gewonnen te geven, dan zullen wij ons aan het einde van deze cyclus nogmaals in afzondering en in ons rijk van stilte terugtrekken. . . . We hebben aangeboden de oerlagen van het wezen van de mens, zijn fundamentele aard, bloot te leggen en de wonderlijke samengesteldheid van zijn innerlijke zelf te onthullen – iets dat nooit door de fysiologie of zelfs de psychologie in het uiterste dat zij naar buiten kunnen brengen kan worden bereikt – en het wetenschappelijk aan te tonen. Het maakt voor hen niets uit of de opgravingen zo diep zijn, de rotsen zo ruw en scherp dat bij het duiken in die voor hen peilloze oceaan de meesten van ons bij die gevaarlijke verkenningstocht omkomen, want wij waren het die de duikers en de pioniers waren, en de wetenschappers hoeven slechts te oogsten wat wij hebben gezaaid. Het is onze taak te duiken en de parels van waarheid aan de oppervlakte te brengen, hun taak – ze te reinigen en ze in wetenschappelijke juwelen te zetten. En als zij weigeren de onooglijke oesterschelp aan te raken, en volhouden dat er geen kostbare parel in verscholen zit of *kan* zitten, dan zullen wij ons opnieuw van elke verantwoordelijkheid tegenover de mensheid ontslagen achten.

– *Mahatma Brieven*, blz. 57

Niet gewaardeerd, onbekend, zonder aanzien,

gaan de meesters door met hun werk van mededogen voor de verlichting van de mensheid, een werk dat gedurende vele miljoenen jaren nooit is opgehouden geestelijke vitaliteit uit te storten, en dat nog zo'n periode zal blijven doen als dat nodig zou zijn tot de tijd aanbreekt dat de mensheid uit haar apathie ontwaakt en opnieuw haar hart met de waarheid wil verenigen. Meester KH vervolgt:

Ontelbare generaties lang heeft de adept een tempel gebouwd van onvergankelijke stenen, een reuzentoren van ONEINDIG DENKEN, waarin de titan woonde en, als het nodig is, alleen zal blijven wonen, om er pas aan het eind van iedere cyclus uit te voorschijn te treden om de uitverkorenen van de mensheid te vragen met hem samen te werken en op hun beurt te helpen de bijgelovige mens te onderrichten. En we zullen dat periodieke werk van ons voortzetten, we zullen ons van onze filantropische pogingen niet laten afbrengen, tot op die dag dat de grondslagen voor een nieuw continent van denken zo stevig zijn gelegd dat geen enkele tegenstand en domme kwaadwilligheid geleid door de broeders van de schaduw de zege zal kunnen behalen.

– blz. 57-8

Hoofdstuk 4

Het patroon van de esoterie

Voor het geestelijke arendsoog van de ziener en de profeet van ieder ras strekt de draad van Ariadne zich uit voorbij dat ‘historische tijdperk’, ononderbroken en zonder zwakke plek, zeker en gestadig, tot in de nacht van de tijd; en de hand die hem vasthoudt is te machtig om hem te laten vallen of zelfs te laten breken.

– *De Geheime Leer* 2:72

Deze draad van de esoterie gaat nog verder terug tot in het vroegste begin van de mensheid, waar alleen ‘waarheid, hoog gezeten op haar diamanten rotsblok, eeuwig en onovertroffen was’ (*Isis Ontsluierd*, Voorwoord). Waar is deze waarheid, dit weefgetouw van esoterische geschiedenis, en wat is het patroon van haar weefsel? In het thuisland van de broederschap staat dit weefgetouw; de schering ervan wordt gevormd door de aloude draden van inwijding die door het offer van de adepten op occulte spanning worden gehouden, en de inslag wordt eeuw na eeuw geweven naarmate ieder land de lichtgevende draden

van de esoterie in zijn mysteriescholen spint.

De profane geschiedschrijving vermeldt nauwelijks iets dat samenhang en waarde heeft, behalve dan dat de overblijfselen van dit mystieke tafereel alle wijzen op een identiek thema. Als men over 'een doorlopende en volledige geschiedenis van *onze* mensheid wil beschikken van haar allereerste stadium tot de huidige tijd toe', moet men naar archaische optekeningen zoeken. Alleen daarmee kan men, al is het maar in vage contouren, het aloude patroon op het spoor komen. Maar de toegang ertoe is uitsluitend het voorrecht van de adept, want deze 'kennis is alleen voor de *hoogste* ingewijden, die hun leerlingen niet in vertrouwen nemen' (*GL* 2:495). Niettemin hebben we een kostbaar geschenk ontvangen: het voorrecht van bewijsmateriaal dat degenen hebben verzameld die tot achter de sluiers van het allerheiligste zijn doorgedrongen, en die het mededogen hadden om terug te keren en een beschermd gedeelte van hun visioen met ons te delen. Misschien zal het bestuderen van hun bevindingen in het begin slechts een verbroken patroon onthullen, maar die studie zal, indien trouw voortgezet, overduidelijk wijzen op één universele bron van waarheid.

Vanuit Centraal-Azië, waar de landen een uitgestrekt gebied beslaan, waaronder de Gobi- of

Shamowoestijn, het Tiangebergte (Tian Shan) en Kunlungebergte, de landen Baloetjistan, Afghanistan, Perzië en Turkestan, trokken groepen emigranten op, voor het grootste deel geestdriftig van plan om te veroveren, te onderwerpen; en in die begintijd werden heel wat veldslagen geleverd. Een belangrijke oorzaak die echter door het volk niet werd herkend, was de impuls van de broederschap – geholpen door karma – om het licht van de mysteriën naar andere landen te brengen en de oude wijsheid wijd en zijd over het oppervlak van de aarde te verspreiden:

Het was niet één enkel volk dat deze Centraal-Aziatische beschavingen vormde en opbouwde. Er waren periodieke golven van ons tegenwoordige vijfde wortelras . . . elke beschaving was op haar beurt een bakermat waaruit kindkolonies ontstonden, die werden uitgezonden om licht en inwijding te brengen aan wat toen primitieve en onontwikkelde delen van de wereld waren, zoals wat nu Europa, China, Siberië en India zijn. – *Aspecten van de Occulte Filosofie*, blz. 23, 22

Naar Bhārata-varsha of India, het land van de ārya's, de 'waardigen', trok een groep emigranten die een beschaving en een cultuur stichtten die in de esoterische geschiedenis tot heden ongeëvenaard zijn; de geestelijke invloed ervan strekte zich door vertakkingen uit tot Egypte, Klein-Azië en Europa. Een andere

groep ging in westelijke richting naar Egypte, het ‘geschenk van de Nijl’ zoals Herodotus het noemde, vermengde zich met de inheemse bevolking en vestigde zich daar in de valleien. Uit die samensmelting ontstond een vorstelijke beschaving waarvan de roem na duizenden eeuwen nog bestaat, vooral omdat de invloed van zijn mysteriën zich wijd en zijd verspreidde toen de ene zegevierende natie na de andere geboeid raakte door de innerlijke grandeur van Egypte. De spirituele inspiratie van Perzië, Babylonië, Judea en Kreta, Griekenland en Rome is in elk van de gevallen terug te voeren op de Egyptische en vroeg Indo-Europese culturen. Bovendien hadden die oorspronkelijke beschavingen zo’n enorme esoterische kracht dat

er verslagen zijn die aantonen dat Egyptische priesters – ingewijden – *over land* in noordwestelijke richting reisden, *via* wat later de Straat van Gibraltar werd; toen naar het noorden gingen en door de toekomstige Fenicische nederzettingen in Zuid-Gallië trokken; vervolgens nog verder naar het noorden gingen tot ze Carnac (Morbihan) bereikten. Daarna wendden ze zich weer naar het westen en bereikten, *terwijl ze nog steeds over land reisden*, het noordwestelijke voorgebergte van het Nieuwe Continent [de Britse Eilanden].

Wat was het doel van hun lange reis? En hoever terug moeten we de datum van dergelijke bezoeken

plaatsen? De archaische verslagen delen mede dat de ingewijden van het tweede onderras van de Indo-Europese familie zich van het ene land naar het andere begaven met het doel toezicht te houden op de bouw van *menhirs* en dolmens, van kolossale Dierenriemen in steen, en begraafplaatsen die moesten dienen om de as van toekomstige geslachten te ontvangen.

– GL 2:853-4

Wat was de drijfveer van deze beschavingen anders dan de mysterieleringen – leringen die in het gedachteleven van naties doordrongen, misschien uit onbekende bron en door de massa niet als esoterisch herkend? Niettemin waren ze de bron van inspiratie voor de kunstenaar bij zijn zoektocht naar het goddelijke, van de intuïtie van de dichter die hunkert naar waarheid, en van de harmonie die de musicus deed weerklinken toen hij zocht naar de muziek der sferen. Het zijn geen holle woorden als we zeggen dat alles wat geestelijke, intellectuele en artistieke waarde heeft met wortel en kiem zijn ontstaan uit het Heiligdom.

Wat betekenen de steen en papyrus van Egypte anders dan een getuigenis van kennis over lang vergeten oude waarheden? De taferelen van het wegen van het hart tegen de veer van waarheid in de papyrussen van *Pert Em Hru* – het ‘Voor de dag komen’, bekend als het *Dodenboek* – schilderen in symbolen en allego-

rieën wat werkelijk in de geheime kamers van de inwijdingspiramiden plaatsvond. De levende getuigenis ervan is de Grote Piramide van Khoefoe of Cheops die, zoals H.P. Blavatsky meer dan eens laat doorschemeren, misschien teruggaat tot 75.000 jaar v.Chr. of tot een nog vroegere datum (zie *GL* 2:488, 853).

Wat te denken van de druïden en hun oude ceremoniën onder eik en mirte, van hun stenen monumenten die zo zijn opgesteld dat de stralen van de opkomende zon het voorhoofd van de kandidaat raakten toen hij 'bekleed met de zon' opstond van de inwijdingsbank, letterlijk stralend met zonneluister? Waar kwam de training van hun kandidaten in drie graden vandaan, een training die volstreekte morele zuiverheid, geestelijke kracht en een diep inzicht in de waarheid vereisten?

Wat te zeggen van Perzië en zijn lange reeks Zarathoestra's, waar in de mystieke centra met zeven vertrekken waarheden van grote intellectuele en geestelijke waarde werden onderwezen aan neofieten die de traditionele training van de mysteriën ondergingen? Waren de magiërs uit een andere bron voortgekomen dan de archaische moeder van het occultisme? Wat moeten we denken van de orfische mysteriën, waarvan de strenge discipline en esoterische inhoud misschien wel meer van invloed zijn

geweest op de Griekse cultuur dan de Eleusinische mysteriën die eeuwenlang zo populair waren? Wijzen de leringen van Orfeus niet op een oosterse oorsprong die doet denken aan de *āśrama's* of mysterietempels van India? Reisdten Pythagoras en Plato niet eveneens naar India, vanwaar ze het identieke patroon van de esoterie naar hun discipelen terugbrachten?

We zouden zo kunnen doorgaan met de Oud-Noorse en Germaanse mystiek, de hindoe- en de Chinese filosofie, het Griekse en Romeinse ceremonieel – allemaal wevers van een patroon met één universeel motief, een motief dat in alle tijden en op alle landen is toe te passen, omdat het oneindig kan worden gevarieerd. Als men de *innerlijke* betekenis van één mysterieschool doorgrondt, begrijpt men de heilige identiteit van alle mysteriescholen – niet wat de details van de interpretatie van een bepaalde cultuur of natie betreft, maar de esoterische essentie ervan.

Wat is dan de toetssteen van de waarheid? Eén fundamentele vereiste is universaliteit: is ze door al degenen onderwezen die waren 'bekleed met de centrale zon' van inwijding? Heeft Boeddha Gautama zijn discipelen precies dezelfde leer onderwezen als Jezus Christus? Heeft Śaṅkarāchārya in dezelfde esoterische leer onderricht gegeven als Pythagoras en Empedocles? Werden Zarathoestra en Tsong-kha-pa

in hun adeptschap uit dezelfde schoot van de inwijdingskamer geboren als Apollonius van Tiana, Orfeus en Lao-Tse? Hebben Perzië en Griekenland, China en het oude Amerika, IJsland, Wales en Babylonië alle een boodschap ontvangen die, ontdaan van hun uiterlijke kleet, in essentie één is? Dat is ongetwijfeld zo, want zulke patronen zijn op één weefgetouw geweven – het tijdloze weefgetouw van de waarheid.

Deze mysteriescholen vormen niet een uniek stelsel, maar zijn gebaseerd op de geestelijke structuur van het heelal. Ze werden

gesticht uit dezelfde motieven van mededogen die de daden beheersten van de grote acteurs in het oorspronkelijke drama, de eerste akten van ons manvantara. Ze kopieerden als het ware in het klein wat er in die eerste tijden plaatsvond, wat in werkelijkheid plaatsvond in de hiërarchie van mededogen op onze aarde of liever in die afdeling van de hiërarchie van mededogen die wij de grote witte loge noemen.

– G. de Purucker, *Beginselen van de Esoterische Filosofie*, blz. 314

Eén oorspronkelijke mensheid, vele kindkolonies; één mysterielering, vele mysteriescholen; één archaisch patroon, vele variaties in kleur en weefsel, terwijl ieder land het weefpatroon van zijn nationale mysteriën bijdraagt. Vanuit deze tijd gezien bestaan er drie

varianten op het motief:

(1) de oorspronkelijke ontsluiting van waarheid aan de in haar kinderstadium verkerende mensheid door goddelijke leraren die werkten in overeenstemming met de geestelijke planeetgeest van onze aarde die in de eerste millennia met succes de weinige uitverkorenen samenbracht in een centrum van esoterisch licht – de grote broederschap;

(2) de daaropvolgende ontsluiting, het rechtstreekse resultaat van de eerste: de vergeestelijkende invloeden die ononderbroken door de broederschap worden uitgezonden en meer in het bijzonder met cyclische tussenpozen worden bekrachtigd door hun discipelen, de grote wereldleraren; en

(3) de derde ontsluiting, ontstaan als product van (1) en (2): het doordringen van waarheid in het leven van de mensen via de mysteriescholen, de centra van esoterische discipline, waar in de binnenkamers alleen inwijding van de ‘uitgekozenen’ plaatsheeft, maar waar het grote publiek toegang tot het buitenhof kan vragen om grondwaarheden te leren, zodat het leven kan worden veredeld en de dood even vanzelfsprekend kan worden aanvaard als de slaap. Zo wordt het patroon van de esoterie eeuw na eeuw geweven op het weefgetouw van de waarheid.

Hoofdstuk 5

Het tweevoudige karakter van de mysteriën

De hele essentie van waarheid *kan niet van mond tot oor worden overgebracht*. Er is ook geen pen die haar kan beschrijven, zelfs niet die van de engel die onze daden optekent, tenzij de mens het antwoord vindt in het heiligdom van zijn eigen hart, in de diepste diepten van zijn goddelijke intuïtie. – *De Geheime Leer* 2:587

Hoe moeten die ‘diepste diepten’ worden gepeild, zodat kennis van de werkelijkheid kan worden verkregen? Door training, door discipline, door uit zichzelf voortkomende wijsheid. Die training en discipline van de ziel is het karakteristieke kenmerk van de mysterie-instituten die sinds de instelling ervan twee aspecten hadden: de exoterische vorm, algemeen bekend als de kleine mysteriën die openstonden voor alle oprechte en rechtschapen kandidaten voor diepergaande scholing; en de esoterische vorm, of de grote mysteriën, waarvan de deuren alleen opengaan voor de weinigen en waar de inwijding tot adept de beloning is voor degenen die door hun innerlijke adel

in staat zijn het zonneritueel te ondergaan (zie hfst. 8 en 9).

Universele getuigenissen in steen en papyrus, symbool en allegorie, grot en crypte, vertellen over de tweekvoudige beproeving van de neofieten. Jezus de avatāra sprak tot de menigte in gelijkenissen, maar 'toen zij alleen waren, legde hij alles uit aan zijn discipelen' (*Marcus* 4:34). De Essenen hadden hun grote en hun kleine mysteryën en, naar men zegt is Jezus van Nazareth in eerstgenoemde ingewijd.

De Chinese boeddhisten houden vast aan een zeer geliefde overlevering dat Boeddha Gautama twee soorten leerstellingen had: één voor het volk en zijn lekenchela's; de andere voor zijn arhats. Zijn beginsel was onveranderlijk

niemand toegang tot de gelederen van kandidaten voor het arhatschap te weigeren, maar de diepste mysteryën nooit te onthullen behalve aan hen die gedurende lange jaren van beproeving hadden bewezen inwijding waardig te zijn.

– 'De leer van de avatāra's', *BCW* 14:370

De Hebreeuwse ingewijden geven blijk van intense wilskracht door hun innerlijke leringen te versluieren. Aan de menigte onderwezen ze de Tōrah, de 'Wet', maar aan de weinigen leerden ze de ongeschre-

ven interpretatie, de ‘Geheime Wijsheid’ – *ḥokhmāh nistorāh* – ‘in het duister, op een verlaten plek, en na vele vreselijke beproevingen’. . . . Overgedragen *als slechts een mysterie* werd ze mondeling aan de kandidaat ‘*van aangezicht tot aangezicht en van mond tot oor*’ meegedeeld. Ook de Perzische en Chaldeeuwse magiërs bestonden uit twee klassen: ‘de ingewijden en zij die alleen in ceremoniële plechtigheden voor het volk mochten optreden’ (*Isis Ontsluierd*, Eng. versie, 2:306vn; en *The Kabbalah* door Christian D. Ginsburg, blz. 86).

Eleusis en Samothrace worden in een prachtig silhouet tegen een blauwzwarte hemel van de geschiedenis afgeschilderd. Classici vertellen ons dat de kleine mysteriën in de lente in Agrai bij Athene werden gehouden, terwijl de grote mysteriën in de herfst in Eleusis werden gevierd. In de kleine mysteriën werden de kandidaten die waren toegelaten tot de voorbereidende graden *mystai* (zij van wie ogen en mond gesloten waren) genoemd. In de grote mysteriën werden de *mystai epoptai* (zij die helder zien), die deelnamen aan de mysteriën van het goddelijke ElySION – de eenwording met het goddelijke.

Evenzo bewaakten de hindoe-arhat, de Scandinavische skald, en de bard uit Wales de ziel van de esoterie met de heiligheid van hun leven en de

discipline van hun heilige traditie:

Tot elke tempel behoorden de 'hiërofantën' die waren verbonden aan het *innerlijke* heiligdom, en de wereldlijke geestelijken die zelfs niet geschoold waren in de mysteriën.
– *Isis*, Eng. versie, 2:306vn

In alle landen van de oudheid had 'elke *grote* tempel bovendien zijn eigen of geheime mysterieschool die aan de menigte onbekend of gedeeltelijk bekend was', en die er als een geheime kern aan was verbonden. Een mysterieschool is niet noodzakelijk een school van mensen die op een bepaalde plaats is gevestigd, met een vaste en in de tijd onveranderlijke locatie en onder altijd gelijke fysieke omstandigheden wat betreft de omgeving. Overal waar de behoefte groot is, moet het werk worden gedaan; en 'de fout van alle geleerden en mystici is dat ze te veel nadruk leggen op mysteriescholen als *plaatsen*' (*AOF*, blz. 670, 669).

Wat moeten we denken van de tempels in Griekenland en Rome, in Syrië en Judea, de grottempels van Elephanta en Karli in India, de dagoba's in boeddhistische landen, de piramiden in Egypte en Peru, Mexico en Yucatán? Wat van Stonehenge in Engeland; Carnac in Bretagne; Sippara in Assyrië; Babylon, Borsippa en Erech in Babylonië; Ecbatana in

Medië, Bibracte in Gallië; en als laatste, maar niet minder belangrijk, Iona in Schotland, waar de geheime kennis als een juweel van wijsheid in het hart van het noordelijke land was gevat? Waar zijn die nu? Alleen maar namen, overblijfselen, resten van vergeten luister – of dat lijkt alleen maar zo.

Een mysterieschool is niet afhankelijk van een locatie; ze is eerder een gezelschap of broederschap van geestelijk gedisciplineerde mensen die door één gezamenlijk doel zijn verbonden: dienstverlening aan de mensheid, een dienst die intelligent en met mededogen wordt verleend, want ze is ontstaan uit liefde en wijsheid. Maar het is een feit dat bepaalde centra gunstiger zijn voor een goed resultaat in spirituele aangelegenheden dan andere. Waarom, bijvoorbeeld, waren die oude zetels van de mysteriën bijna altijd in een rotstempel of een onderaardse grot, in een woud of bergpas, in een piramidekamer of tempelcrypte? Omdat de stromingen van het astrale licht rustiger, vrediger en zuiverder worden hoe verder ze zijn verwijderd van de jachtige mensenmenigte. Een centrum voor esoterische training zal men zelden aantreffen in de nabijheid van grote steden, want dat zijn ‘wervelende draaikolken . . . zenuwknopen, zenuwcentra in de lagere regionen van het astrale licht’ (*ET*, blz. 586).

Daarom werden de locaties van de grote mysteryën gewoonlijk zorgvuldig gekozen en hun scholen

schonken geen aandacht aan gebouwen van welke aard ook, hoofdzakelijk omdat gebouwen onmiddellijk opvallen en de aandacht trekken van het publiek in het algemeen, en dat is nu juist wat deze meer geheime, meer esoterische scholen probeerden te vermijden. Als de tempels niet meer waren dan centra voor exoterisch ritueel, werden de mysteriescholen soms, los daarvan, in het geheim gehouden, en hielden ze hun samenkomsten, ontmoetingen en inwijdingsriten gewoonlijk in zorgvuldig gereedgemaakte grotten, verborgen voor het publiek, soms zelfs in de openlucht zoals de Druïden deden tussen de eiken in wat min of meer oeroude bossen waren in Engeland en Bretagne; in enkele gevallen was er zelfs geen vaste plaats of locatie; de ingewijden kregen bericht waar ze elkaar van tijd tot tijd konden ontmoeten om hun inwijdingsfuncties te vervullen.

– *AOF*, blz. 670

Naar de rustige, vredige plaatsen van diepe stilte worden de adepten aangetrokken en daar kunnen de geheime of grote mysteryën het meest doeltreffend functioneren. Daar in de schuilhoeken van hun verborgen inwijdingskamers heersen de krachten en stromingen van het hogere astrale licht, het ākāśa, de subtiele substantie die overeenstemt met de hogere stromen van geest en intellect. Op deze manier brengt

de broederschap haar energie en geestelijke vitaliteit naar de inwijdingsvertrekken en kan de kandidaat, van wie de ziel met haar zeven stralen daarop is afgestemd, de goddelijke indruk ontvangen.

Hoofdstuk 6

Inwijdingsgraden

Ieder land heeft zijn eigen methoden om kennis en traditie van de mysteriën in stand te houden. De indeling in graden varieert, soms telt men er vier, vijf, zeven of zelfs tien; maar in de tijd dat ze ongerept waren, hielden ze allemaal – ongeacht de verdeling – het ene goddelijke doel in ere: het geestelijke huwelijk te voltrekken tussen het hogere zelf en de ontwaakte ziel van de mens; uit die vereniging wordt de ziener, de adept, de meester over het leven geboren. Ondanks de vernietigende werking van de tijd en de door de priesterstand aangerichte schade, de wirwar van intriges en onwetendheid waarin exoterische ritens verstrikt zijn geraakt, bespeurt men de eerbiedwaardige overlevering.

In Klein-Azië schrijft Theon van Smyrna over vijf graden in de inwijdingscyclus: (1) ‘de voorbereidende loutering’, want deelname aan de mysteriën ‘moet niet zonder onderscheid worden toegestaan aan iedereen die dat wil’; (2) ‘de traditie van heilige dingen’ die de ‘eigenlijke inwijding’ vormt; (3) de ‘epoptische open-

baring’, waarbij de kandidaat rechtstreekse intuïtie van de waarheid kan ervaren; (4) ‘het omwinden van het hoofd en het plaatsnemen van de kroon’ – een duidelijke verwijzing naar het mystieke gezag dat met de kroon van inwijding wordt ontvangen om de heilige traditie aan anderen over te dragen; en tenslotte (5) ‘vriendschap en innerlijke gemeenschap’ met het goddelijke – dit werd als het hoogste en plechtigste van alle mysteriën beschouwd, het volkomen opgaan van het verlichte denkvermogen in het goddelijke zelf (zie Theon of Smyrna, *Mathematics Useful for Understanding Plato*, blz. 8-9; ook *Isis*, Eng. ed., 1:xiv-xv; 2:101).

Ten tijde van het mithraïsme in Perzië, toen de zonnegod meer in ere werd gehouden dan aardse zaken, waren er zeven graden, en de kandidaat ontving een naam overeenkomstig het stadium van innerlijke groei. Volgens de Grieks-Latijnse namen die ons zijn overgeleverd werd de neofiet van de eerste graad *corax*, ‘raaf’, genoemd – de zwarte vogel, iemand in wie het licht van wijsheid nog niet in grote mate was ontwaakt. Het woord betekende ook dienaar: hij die geheel en al uit zijn hart geeft alvorens toegang te krijgen tot de tweede graad die *cryphius*, ‘occult’, werd genoemd: iemand die als discipel van de esoterische kennis was aangenomen; de derde was *miles*, ‘soldaat’, iemand die voldoende training en zuivering had ont-

vangen om een werker voor het goede te worden. De vierde – *leo*, ‘leeuw’, zinnebeeld van zonnekracht – verwijst naar de vierde inwijding waarin de kandidaat aan de bewuste solarisatie van zijn wezen begint door middel van onderricht en gespecialiseerde training (zie hfst. 7 en 8). De vijfde graad stond bekend als *per-ses* of ‘Pers’ en betekende voor de Perzen van die tijd iemand die geestelijk-menselijk werd – gemānasa-putriseerd, dat wil zeggen, in wie denkvermogen was geboren. De zesde, *heliodromus*, ‘boodschapper of koerier van Helios (de zon)’, is een verwijzing naar Mercurius of Budha, als boodschapper tussen de zon in de kosmos en de zon in de mens: de hoogste ontwikkeling van buddhi. De laatste en zevende werd *pater*, ‘vader’, genoemd, de staat van een volledig ingewijde (zie *The Ancient Mysteries, A Sourcebook*, Marvin W. Meyer, red., blz. 200-1; ook *ET*, blz. 495).

De hindoes hadden eveneens uiteenlopende namen voor hun discipelen naargelang zij van de ene graad naar de andere overgingen. In één school ontvingen de kandidaten bijvoorbeeld de namen van de tien avatāra’s van Vishṇu. De neofiet van de eerste graad werd *matsya*, ‘vis’, genoemd: iemand die nog laag staat op de ladder van geestelijke kennis. De tweede was *kūrma*, ‘schildpad’: één stap hoger in evolutionaire ontwikkeling. De derde graad werd *varāha*, ‘everzwijn’,

genoemd, een verdere vooruitgang in individualisering, terwijl de vierde werd aangeduid als *nara-simha*, ‘mens-leeuw’. Dit vierde stadium betekent het keerpunt tussen de voorbereidende graden van de kleine mysteriën en de gevorderde graden van de grote mysteriën. De titel mens-leeuw wijst op de keuze die de aspirant moet maken tussen overheersing van de eigenschappen van de dierlijke ziel en het vanaf dat moment oppermachtig zijn van de echt menselijke kenmerken. Welslagen in de vierde graad verzekerde de toegang tot de vijfde graad die *vāmana*, ‘dwerg’, werd genoemd, waarin de kandidaat de gewaden van occult menszijn aantrok, al was dit menszijn nog kinderlijk vergeleken met volledig meesterschap. *Paraśu-Rāma* of ‘Rāma met een bijl’ was de naam voor een neofiet van de zesde graad, en duidt op iemand die gelijkmoedig zijn weg kon banen door de werelden van zowel geest als stof. In de zevende graad wordt de discipel volledig mens en ontvangt de naam *Rāma*, held uit het *Rāmāyaṇa*, een belangrijk heldendicht uit Hindoestan.

De laatste drie graden, de achtste, negende en tiende, heten achtereenvolgens: *Krishṇa*, de avatāra van wie de dood het kaliyuga inluidde, ruim 5000 jaar geleden; *Boeddha*, die door zijn verzaking van nirvāṇa licht en vrede aan een lijdende mensheid bracht; en de laatste, de tiende, *Kalkin* of *Kalkī*, de avatāra van

het ‘witte paard’ die nog moet verschijnen. Zoals wordt vermeld in het *Vishnu-Purāna* (IV, hfst. 24) is hij voorbestemd om aan het einde van het kali- of ijzeren tijdperk te verschijnen, gezeten op een wit paard, met getrokken zwaard vlammend als een komeet, om het kwaad te vernietigen, de schepping te vernieuwen en de zuiverheid in ere te herstellen. In de oude symboliek was het paard ook een zinnebeeld van de zon; daarom zal deze tiende avatāra het ros van de zonnepracht berijden om bekleed met de zon van geestelijke verlichting de Nieuwe Tijd in te luiden*.

Terwijl de mysteriën gewoonlijk zeven graden tellen, bestaan er aanwijzingen van drie hogere graden dan de zevende. Maar deze zouden zo esoterisch zijn dat alleen de meest vergeestelijkte mensen deze goddelijke inwijdingen zouden kunnen begrijpen en dus ondergaan.

Zij die gelijk een avatāra worden zijn inderdaad zeldzaam; nog zeldzamer, ‘zo zeldzaam als de bloemen van de udumbaraboom’ zijn de boeddha’s. Wat de tiende en laatste aangaat – die worden niet door een beschrijving ontsierd.

*Zie John Dowson, *A Classical Dictionary of Hindu Mythology and Religion, Geography, History, and Literature*, 6de ed., blz. 38; ook H.P. Blavatsky, *Theosophical Glossary*, blz. 170.

Hoofdstuk 7

De kleine mysteriën

De kleine mysteriën dienen als voorbereiding van de neofiet op de inwijding in de grote mysteriën via diverse stadia van loutering en discipline, gepaard gaand met oefening in intellectueel en geestelijk inzicht. Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven, telde men gewoonlijk zeven graden; de eerste drie graden daarvan omvatten de kleine mysteriën. De vierde graad is het keerpunt of de beslissende fase waarin zij die discipline en training van de voorbereidende stadia hadden ondergaan, aan de toets van werkelijke ervaring van het zich vereenzelvigen worden onderworpen. Als de kandidaat deze vierde graad met succes doorkomt, maakt hij een aanvang met een strengere discipline, een grotere loutering, en een nauwere band tussen leraar en leerling. Daarna is hij een door gelofte gebonden discipel; met zijn wil zet hij alles op alles om met succes de vijfde, zesde en zevende graad te doorlopen die de grote mysteriën vormen.

De beproevingen van de kleine mysteriën zijn naar

verhouding eenvoudig, maar naarmate de discipel bewijst dat het hem ernst is en dat hij de toetsing in de proeftijd kan doorstaan, wordt de training intensiever, worden er zwaardere eisen aan zijn karakter gesteld en pakt de hand van karma fouten harder aan.

Twee specifieke elementen kenmerken de kleine mysteriën: (a) onderricht in de diepergaande wetenschappen van de kosmos; en (b) gedramatiseerde opvoeringen waarin wordt uitgebeeld wat de initiant in de grote mysteriën zonder hulp van buitenaf moet ondergaan. In bijvoorbeeld de Eleusinische mysteriën werkten de heilige ritën als een geestelijke hulp om de kandidaat te stimuleren een edel leven te leiden en hem vertrouwd te maken met de wegen van het inwijdingsproces.

Om toeschouwer of acteur te zijn in een drama is heel wat anders dan de werkelijke ervaring door te maken; niettemin dient dit als een voorbereidende versterking van de neofiet wanneer de tijd voor de grotere inwijdingen aanbreekt. De kleine mysteriën waren in alle eeuwen bij de scherpzinnigste denkers bekend en werden erkend als instellingen voor hogere scholing voor hen die waardig en geschikt waren gebleken.

Vanuit de mysteriescholen dringt kennis van de waarheid door in de mentale lagen van het omrin-

gende land, wanneer ingewijden in de voorbereidende graden zich onder de mensen begeven. In Griekenland en Rome waren vrijwel alle grote figuren van historische betekenis in één of meer graden van de kleine mysteriën ingewijd. Dit had echter geen betrekking op moordenaars of overwinnaars door het zwaard, want die waren bijna altijd niet ingewijd in de mysteriën, al waren er in de periode van verval van het Romeinse Rijk veel kandidaten van verschillend niveau die min of meer plichtmatig de voorbereidende ritën ondergingen.

In de oudheid hadden de mysteriën feitelijk zo'n hoog aanzien dat voorbereiding voor toelating het meest koninklijke geschenk werd geacht dat een vader aan zijn zoons kon geven. Jongens werden aangenomen als ze zeven jaar waren, en hun hoofd en hart werden getraind, zodat ze als ze volwassen waren geworden hun plaats in de wereld konden innemen en een opbouwende invloed op de mensen konden uitoefenen; of als ze op grond van hun innerlijke geschiktheid bijzonder waren bevoorrecht, bleven ze binnen het heiligdom en gingen in de grote mysteriën zover als ze konden. Sommigen werden getraind met als enig doel om de wetten van het leven te onderrichten in zetels van hoger onderwijs; anderen ontvingen de voorbereidende ritën om zich beter geschikt te

maken de Staat gelijkmoedig en rechtvaardig te regeren. Weer anderen ondergingen de discipline en lou-tering van de eerste graden en wijdden hun leven vervolgens aan het brengen van schoonheid aan de mensen, met beeldhouwwerk of schilderkunst, met poëzie of muziek. Zo ontwikkelden deze vroege beschavingen zich in geestelijke zaken onder leiding van ingewijde filosofen en staatslieden, kunstenaars en musici.

In de kleine mysteryën werden veel kunsten en wetenschappen onderwezen, met name geografie, astronomie, chemie, fysiologie, psychologie, geologie, meteorologie, en ook muziek, ‘de meest goddelijke en *geestelijke* van alle kunsten’ (*MB*, brief 24B, blz. 205); ook letteren en architectuur werden bestudeerd, waarvan de ‘verloren regel van de verhoudingen’, de Griekse tempels onvergankelijke roem heeft geschonken. Deze wetenschappen beschouwde men als geheime studies van de mysteryën, niet omdat ze niet zouden zijn begrepen als ze werden onderwezen zoals scholen en universiteiten ze nu doceren, maar omdat zulke wetenschappen en kunsten meer vanuit hun *oorzakelijke* dan van de kant van hun gevolgen werden bestudeerd.

De Ouden zijn veel bespot om het achterhouden van kennis waarvan zelfs een kind de eenvoudiger

vormen kan begrijpen. Ongetwijfeld onderwees men de eenvoudiger vormen openlijk, maar hun *occulte* achtergrond hield men streng geheim (dat gebeurt ook nu nog, al zijn de meeste mensen zich weinig bewust van dit feit) omdat die alleen geschikt is voor hen die de verkregen kennis niet zouden misbruiken. Legt men tegenwoordig zoveel gezond verstand aan de dag als er, zodra de wetenschap een nieuwe ontdekking doet, dadelijk een gelegenheid wordt gezocht om die vinding voor destructieve doeleinden te gebruiken? Men moet haast bewondering hebben voor de kracht en wijsheid van de Ouden die wel beter wisten dan kennis zonder onderscheid over te dragen aan hen die morele beheersing misten. Met al ons misplaatste gevoel van superioriteit hebben we nog niet op alle gebieden de achterstand ingehaald op de wetenschappelijke kennis van onze verre voorouders.

H.P. Blavatsky schreef daarover in 1877:

Als de moderne meesters de oude zó ver vooruit zijn, waarom geven ze ons dan niet de verloren kunsten van onze nadiluviaanse voorvaders terug? Waarom geven ze ons niet de niet-ervagende kleuren van Luxor – het Tyrische purper; het heldere vermiljoen en het verblindende blauw, die de muren van deze plaats versieren, en die even helder zijn als op de dag waarop ze werden aangebracht? Het onverwoestbare cement

van de piramiden en van oude aquaducten; de kling van het zwaard van Damascus, die in haar schede als een kurkentrekker kan worden omgedraaid zonder te breken; de schitterende en ongeëvenaarde tinten van het gekleurde glas dat in het stof van oude ruïnes wordt gevonden en glinstert in de vensters van oude kathedralen; en het geheim van het echte buigzame glas? En als de scheikunde zelfs niet in staat is in sommige kunsten de vroege Middeleeuwen te evenaren, waarom pocht ze dan op prestaties die naar alle waarschijnlijkheid duizenden jaren geleden volkomen bekend waren? Hoe verder de archeologie en de filologie vorderen, hoe meer onze trots wordt gekrenkt door de ontdekkingen die dagelijks worden gedaan, en die een des te roemrijker getuigenis afleggen ten gunste van diegenen die, misschien op grond van de lange tijd die ze van ons afstaan, tot nu toe werden beschouwd als onwetende stuntelaars die zich in het diepste moeras van bijgeloof bevonden. – *Isis*, Eng. versie, 1:239

In de mysteryën was geografie niet slechts een studie van topografie; het onderwerp van onderzoek was eerder het periodieke omhoogkomen en verzinken van continenten dat samenhangt met de cyclische gebeurtenissen in de geschiedenis van de wortelrassen; er werd onderricht over geheime centra van de aarde en over onze nauwe banden met de beide polen en de vier kompasrichtingen. Veelbetekenend

zijn de wenken die HPB hierover geeft:

De twee polen worden het rechter- en het linker-einde van onze bol genoemd – het rechter is de noordpool – of het hoofd en de voeten van de aarde. Elke weldadige (astrale en kosmische) werking komt van het noorden; elke dodelijke invloed van de zuidpool. Ze zijn sterk verbonden met en beïnvloeden *de magie van de 'rechter-' en de 'linker'hand.* – GL 2:451vn

Meteorologie had tot onderwerp de stromingen van wind en regen, niet gezien als effecten, maar als dragers van stromen levensenergie vanuit alle delen van het zonnestelsel en daarbuiten. Bliksem en donder, enz., waren niet slechts elektromagnetische verschijnselen – woorden die op zichzelf juist zijn, maar als ze niet occult worden begrepen weinig meer weergeven dan een vermelding van geproduceerde gevolgen. Als men ze vanuit het oorzakelijke aspect beschouwt, blijken ze uiterlijke manifestaties te zijn van innerlijke krachten die onze atmosfeer binnenkomen uit de kosmische ruimten en het leven op aarde beïnvloeden.

In Chaldea, Egypte, Mexico en Peru, Wales, IJsland en India keek men met eerbied naar de astrologie. De diepere leringen ervan werden in het oor gefluisterd, zo heilig en diep geestelijk beschouwde men ze toen. Enkel de toekomst voorspellen en

andere soortgelijke trivialiteiten getuigden in de ogen van de hiërofanten van slechte smaak. De erkende invloeden van de zon en planeten op mensen zagen zij niet alleen maar als mechanische reacties die iemand tot dit of dat gedrag of karakter dwong. Men begreep dat die uitwisseling van de levensenergieën van de planeten en de zon met aardse wezens voortkwam uit een gemeenschappelijk galactisch erfgoed. Bij het beschouwen van de zevenvoudige natuur van de mens hield men rekening met de zevenvoudige natuur van de planeten. Daarom behoort de uitwisseling van levensatomen uit de verschillende planetenstelsels met die van de aarde, en omgekeerd, tot de voornaamste onderwerpen van studie in de esoterische astrologie.

Bovendien werd de wetenschap van het voorspellen van enorme cyclische gebeurtenissen op aarde niet alleen in India haarfijn ontwikkeld (zie de *Sūrya-Siddhānta* van Asuramaya, de oudste nog bestaande verhandeling over sterrenkunde, *GL* 2:368), maar ook in het oude Chaldea, waar de latere vertegenwoordigers van vier- à vijfduizend jaar geleden de archaische astrologie nog als een belangrijk bestanddeel van hun geheime mysteriën zagen. De beroemde ziggurat of hoge toren van Borsippa in Babylonië is een duidelijke getuigenis voor de kennis van de zevenvoudige

planetaire invloeden op de mensheid. Deze werden de trappen van de zeven sferen genoemd, en elke verdieping droeg een andere kleur die een van de zeven heilige planeten symboliseerde. Bovenop een ziggurat bevond zich een heilige schrijn, vaak met een tafel of een bank van goud.

Wat er voor het publiek uitzag als alleen maar astronomische observatoria, waren dus geheime trainingscentra waar in het verborgen binnenste esoterische astrologie tot de belangrijke studies van de kleine mysteriën behoorde. Geneeskunde en chirurgie, natuurkunde en alchemie, dichtkunst, wiskunde en filosofie werden eveneens vanuit een innerlijk gezichtspunt bestudeerd. Dit onderricht bestaat niet uit domweg uit het hoofd leren van tientallen formules, maar uit innerlijke waarneming van occulte principes, zodat welwillend voor anderen toegepaste kennis na verloop van tijd wijsheid wordt.

Hoe boeiend deze studies voor de verbeeldingskracht ook waren, en hoe groot de intellectuele en psychische stimulans daarvan voor de neofiet, ze waren toch niet het hoofddoel van de mysteriën. Achter alle training van het verstand stond de stuwende drang tot *loutering van de ziel* door middel van discipline en contemplatie. Als aanmoediging en richtsnoer werden toneelvoorstellingen opgevoerd van de

afdaling van de kandidaat in de onderwereld, zijn beproevingen in de beneden-regiën door het ontmoeten en overwinnen van zichzelf, zijn opstijgen naar de stroom van leven en licht, met als hoogtepunt de definitieve omgang en 'vriendschap' met de goddelijke wezens. De dramatische rituelen waren zo doeltreffend dat meewerken daaraan een opmerkelijk onderdeel vormde van de inwijdingstraining als voorbereiding op de grote mysteriën.

Vergelijking van het ritueel van de kleine mysteriën zoals dat in de oudheid met geringe verschillen in de details werd uitgevoerd, laat zien dat het verhaal van de afdaling in de onderwereld overal hetzelfde is in het symbool van de godheid van de tarwe of het koren. Het zaad of de graankorrel stelt de kandidaat voor. Omdat het zaad het donkere gebied van de vochtige aarde ingaat, zal het met heel wat problemen te kampen hebben door bodem en omgeving; het 'sterft' door het leven te schenken aan wortel en stengel. Als dan tenslotte de kiemperiode eindigt, ontspruiten tere loten van het graan boven het oppervlak van de aarde, en na verloop van tijd schiet het voormalige zaad geholpen door zon en regen in bloei. Op eenzelfde manier 'sterft' de kandidaat in de gebieden van de onderwereld, de lagere sferen waar hij de problemen van die omgeving tegenkomt en overwint;

door zijn vergankelijke zelf af te leggen, sterft hij door het leven te schenken aan het ontluikende meesterschap. Op het geschikte moment stijgt de vroegere discipel omhoog naar de sferen van licht en leven; opgenomen in de tegenwoordigheid van andere goddelijke planten sluit hij vriendschap met de goden en ontwikkelt zich tot de volle bloei van adeptschap.

In esoterische beeldspraak wordt zo de spirituele zielenstrijd gedramatiseerd van hen die bezig zijn *'zichzelf het leven te schenken'* (GL 2:636) – zoals een oud manuscript de geboorte beschrijft van de adept in de neofiet, de hoogste inwijding.

Hoofdstuk 8

De grote mysteriën

De grote mysteriën, waarmee de neofiet begint na de geslaagde voltooiing van de voorbereidingsgraden, houden in dat men door eigen ervaring dat wordt wat men in de kleine mysteriën had geleerd. In deze hogere afdeling van esoterische training bestaat geen clementie. De neofiet moet zichzelf onder ogen zien en overwinnen – of sterven. Alle delen van zijn samengestelde natuur, van het goddelijk geïnspireerde tot het grofstoffelijke, moeten worden onderzocht en beheerst. Nu moet de aspirant genoeg geestelijk weerstandsvermogen hebben ontwikkeld om de werkelijkheid het hoofd te kunnen bieden. Hij moet de natuur in haar lagere en hogere gebieden *worden*, de hoogste toets van vereenzelviging doorstaan en toch de zuiverheid van zijn ziel behouden.

Zelfs nog in de tweede eeuw werden de ritën van de Egyptische mysteriën, hoezeer ze ook door Griekse invloeden waren gewijzigd, met de vereiste en passende eerbied uitgevoerd. Discipelen uit omringende landen

streefden daar naar inwijding als een gepaste voortzetting van hun eigen ceremoniën. Apuleius, de Latijnse platonische filosoof, beschrijft in zijn *Metamorfosen*, of *De Gouden Ezel*, de inwijding in de mysteriën van Isis van een zekere Lucius Patras, van wie men nu algemeen aanneemt dat het Apuleius zelf is:

Luister dan, en geloof het, want wat ik vertel is waar. Ik kwam dichtbij het grensgebied van de dood, ik betrad de drempel van Proserpina [Hades], ik werd door alle elementen gebracht en keerde weer terug naar de aarde. Ik zag in het holst van de nacht de zon flonkeren met schitterende luister, ik naderde de goden boven en de goden beneden, en betoonde hun eerbied, van aangezicht tot aangezicht. Zie, ik heb u dingen verteld waarvan u nog niets zult weten, al heeft u ze gehoord.

Ik wil u daarom alleen verhalen wat zonder te zondigen kan worden meegedeeld aan het verstand van de niet-ingewijde. Zodra het ochtend werd en de riten waren verricht, verscheen ik, gekleed in twaalf mantels die de ingewijde draagt, een gewaad dat uiterst heilig is. . . . Het kostbare gewaad hing van mijn schouders langs mijn rug naar beneden, zelfs tot mijn hielen, en ik was, waarheen u uw blik ook zou richten, getooid met de dierenfiguren die in verschillende kleuren rondom waren geborduurd.* . . . Dit kleed noemen de ingewij-

*De verwijzing naar de twaalf gewaden en de dierenfiguren duidt op de mystieke gang door de twaalf tekens van de dierenriem.

den het kleed van Olympus. In mijn rechterhand droeg ik een toorts met vlamvend vuur en mijn hoofd was omkransd met een mooie kroon van een smettelooze palmtak, waarvan de bladeren uitstaken als stralen . . . getooid als de zon en uitgerust naar het beeld van een god.

– geciteerd door Lewis Spence,
The Mysteries of Egypt, blz. 70-1

In de grote mysteryën is de tocht naar de onderwereld niet langer slechts het ritueel van de kleine mysteryën waaraan de kandidaat deelneemt. Hij moet nu met volledige kennis ‘de grensgebieden van de dood’ betreden en in het gewaad van het ziel-bewustzijn voorbij de sluier van de zichtbare natuur gaan naar de arena van onzichtbare werelden:

Een van de fundamentele leringen van het occultisme is dat niets *werkelijk kan worden gekend* dat niet is *ervaren, doorleefd*. . . . De verschillende stadia of graden van inwijding zijn daarom in feite een soort versneld proces voor bepaalde uitverkoren geesten, bepaalde uitverkoren zielen die zich waardig hebben betoond: . . . Aan deze verschillende stadia of graden van inwijding gaan allereerst voorbereidende louteringen vooraf. Dan volgt de ‘dood’, een mystieke dood. Het lichaam en de lagere beginselen worden als het ware verlamd en de ziel wordt tijdelijk bevrijd. En tot op zekere hoogte wordt de bevrijde innerlijke mens door de inwijders geleid en geïnstrueerd en geholpen als hij naar andere

sferen en gebieden gaat en de aard daarvan leert kennen *door ze te worden*, wat de enige manier is waarop deze kennis wortel kan schieten in de ziel, in het ego: *door ze te worden*.
– BEF, blz. 251

Deze mystieke dood vormt de vierde inwijding, die niet enkel afhangt van iemands vermogen om geestelijk licht te ontvangen, maar ook van iemands kracht om gelijkmoedig en met een ontwaakt ethisch besef de duisternis van het kwade te trotseren. *Iets worden* betekent werkelijk zijn intelligente waarnemingsvermogen verenigen met de essentie van dat wezen of ding; met andere woorden, *de aard* van zo'n entiteit tijdelijk aannemen. Dus door zijn bewustzijn te verbinden met wezens in *lagere* sferen dan die van de mensen stelt men het weerstandsvermogen van iemand enorm op de proef: zullen de verderfelijke uitwasemingen van de lagere sferen de tere bloemblaadjes van de ontluikende adept verstikken? Zullen de zinnenprikkelende verrukkingen van de lagere hellen enige aantrekking hebben op de neofiet die streng vasthoudt aan zijn besluit? Omgekeerd eist het aannemen van de aard van wezens in *hogere* sferen dan die van de mens evenzeer een beheerste constitutie: zal de schittering en pracht van ongedimde waarheid de ziel verblinden? Zal de aanblik van de werkelijkheid het ontwakende oog van wijsheid compleet vernietigen?

Deze vierde graad kan worden beschouwd als een inleiding tot en een weerspiegeling in het klein van de zevende en laatste graad waarin het individu de beproeving van het zich vereenzelvigen met *alle* sferen van het bestaan moet ondergaan. Het volbrengen van de volledige inwijdingscyclus vereist daarom het ontwaken en sterk maken van *alle zeven* beginselen van de mens. De kandidaat moet zijn zevensnarige lier zo hebben afgestemd, haar zo hebben opgeladen met geestelijke harmonie, dat ze volmaakt synchroon gaat trillen met de *geestelijke* essentie van de zeven beginselen of sferen van de kosmos. Zoals meester KH in 1882 aan Allan O. Hume in Simla, India, schreef: 'De graden van inwijding van een adept geven de zeven stadia aan waarin hij het geheim van de zevenvoudige beginselen in de natuur en de mens ontdekt en zijn sluimerende vermogens doet ontwaken' (*MB*, brief 15, blz. 108).

Over deze hogere graden is ons vrijwel niets bekend. Dat is vanzelfsprekend en eigenlijk gepast; want hoe zouden woorden kunnen beschrijven wat alleen de ingewijde kan begrijpen? Hoe zou wat wezenlijk esoterisch is kunnen worden bekendgemaakt en dan nog zijn mystieke zuiverheid behouden? Er zijn echter wel belangrijke wenken gegeven over de vijfde, zesde en zevende graden.

In de vijfde inwijding ‘ontmoet’ de initiant ‘zijn eigen god-zelf van aangezicht tot aangezicht en wordt er gedurende kortere of langere tijd één mee’ (BEF, blz. 276). Deze graad werd door de Grieken *theofanie* genoemd, een woord dat betekent ‘goddelijke verschijning’ of ‘het tevoorschijn treden van een godheid’, de verschijning of manifestatie van

het hogere zelf van de mens aan hemzelf. En hoewel bij de meeste kandidaten dit verheven ogenblik van intellectuele extase en diepe visie slechts van korte duur was, werd bij verdere geestelijke vooruitgang van de kandidaat de theofanische omgang meer duurzaam en blijvend totdat tenslotte, uiteindelijk, de mens zich niet alleen leerde kennen als het geestelijke kroost van zijn eigen innerlijke god, maar als die innerlijke god zelf, in zijn essentiële wezen. – BEF, blz. 440

De zesde inwijding werd voltrokken als de onvermijdelijke loop van gebeurtenissen die volgden op de geslaagde vergeestelijking van het hele wezen. Dit werd door de Grieken *theopneustie* genoemd – een woord dat letterlijk ‘het ademen van een god’ of ‘goddelijke inspiratie’ betekent – wanneer de discipel

het inademen voelde van zijn eigen innerlijke god en op die manier werd geïnspireerd; het woord inspiratie betekent immers ‘inademing’. Met het verstrijken van de tijd en de toenemende loutering van het ziel-

voertuig, dat de mens zelf is, werd deze inademing of inspiratie permanent. – *Op. cit.*

In deze graad ‘inspireert de innerlijke god van de kandidaat, naargelang van de vorderingen die hij heeft gemaakt, hem gedurende kortere of langere tijd met de wijsheid en de kennis van het gehele heelal . . .’; en ‘in de zesde graad ontmoet de initiant in plaats van zijn eigen hogere zelf een ander . . .’ (*BEF*, blz. 276, 253).

Dan komt de zevende en laatste graad van inwijding voordat meesterschap wordt bereikt. Deze inwijding vond gewoonlijk plaats bij de winterzonnestilstand. De oude heidense ingewijden beschouwden de vier punten van het jaar, de winter- en zomerzonnestilstanden en lente- en herfstnachteveningen als een weerspiegeling van heilige werkingen in de kosmos. De geboorte van de zon aan het begin van het jaar was voor hen een symbool van de mystieke geboorte van de ingewijde, en het is veelzeggend dat bijna alle grote wereldleraren, zoals Jezus de Christus, Krishna de avatāra, Apollonius van Tiana, en anderen, hun ‘geboortedag’ vieren in deze heilige periode: de wedergeboorte van de zonnegodheid.

Deze zevende graad, die *theopathie* wordt genoemd – een Grieks woord dat ‘dulden van een god’ of ‘god-

delijk verdragen' betekent – is

het subliemste mysterie van alle, . . . de initiant, de kandidaat, liet toe en gaf zich volledig eraan over een volslagen onzelfzuchtig verbindingskanaal voor zijn eigen innerlijke god, zijn hogere zelf, te worden; hij ging als het ware verloren in het grotere zelf van zijn eigen hogere zelf.
– *BEF*, blz. 440-1

Er zijn in feite maar weinig mensen van wie de zielenkracht zo groot is dat ze ten volle de tegenwoordigheid van het goddelijke kunnen verdragen. Dit is de beloning van de hoogste adepten, zij die door hun offer en wijsheid de mensheid omringen met een beschermmuur die zoals een diamant het licht van mededogen doorlaat maar in zijn beschermende functie heel hard is.

In de zevende graad gaat de neofiet door de portalen van de zon; '*hij wordt een vluchtig moment de wonderlijke wachter zelf*' (*BEF*, blz. 253). De zonneinwijding is compleet: de neofiet sterft en de hiërofant wordt geboren.

Hoofdstuk 9

Wegen van inwijding

In de meer gevorderde mysterietraining moet de leerling niet alleen leren het mystieke voertuig van ontwaakt bewustzijn op te bouwen dat hem van het ene gebied naar het andere zal brengen, maar ook om in de loop van zo'n individueel wordingsproces de eeuwige wegen van inwijding zelf opnieuw te ontdekken.

Wat wijsheid en een vooruitziende blik betreft is de natuur in alle opzichten consequent: één wet, één methode, één structuur. Met bekoorlijke zorgvuldigheid repeteert ze de wegen van inwijding door middel van de cyclus van slaap en dood. De dood en de processen die daarbij een rol spelen vormen het hart en de kern van de grote mysteriën: door de dood van het lagere wordt het hogere geboren. Als het zaad niet sterft, kan de bloem niet bloeien; als de bloem niet sterft, kan zich geen zaad vormen. 'Hij die zijn leven verliest om Mij nentwil zal het vinden' (*Matt.* 10:39).

De slaap is een onvolledige dood – onbewust ervaren; de dood is een volledige slaap – onbewust erva-

ren; inwijding is een zelfbewuste slaap of 'dood' van de lagere elementen met een volledig bewuste bevrijding van de geestelijke ziel langs de paden van slaap en dood.

In de slaap 'sterft' het lichaam onvolledig, want het gouden koord blijft verbonden met het rustende lichaam. Als de ziel niet is belast met materiële verlangens, volgt een natuurlijke kalmte. Tijdens de korte uren van de nachtelijke slaap kan, als het karma gunstig is, de bevrijde geest-ziel uit de sfeer van de aarde langs de onzichtbare magnetische paden opstijgen naar hogere gebieden. Het opstijgen gaat bliksemsnel, gevolgd door de terugkeer langs identieke paden tot de ziel het slapende lichaam weer binnengaat en er een nieuwe dag aanbreekt.

De paden van de slaap die nacht na nacht worden 'bewandeld' vormen een *onbewuste* reis langs de wegen van inwijding. Dat kortstondige en niet herkende contact tijdens de slaap gaat niet verloren; juist de herhaling van diezelfde methode werkt voor de gewone mens als een onzichtbare stimulans. Als de aspiraties worden volgehouden en het leven oprechter wordt gemaakt, zullen flauwe indrukken van schoonheid en grootsheid de ziel doordringen, intuïtieve inzichten dienen zich aan, en de aspirant zal zijn dagen gezegend zien door nachtelijke contacten met hogere sferen.

Bij de dood worden dezelfde processen gevolgd als tijdens de slaap, alleen gebeurt dat dan volkomen. Het lichaam wordt blijvend terzijde gelegd en valt uiteen; het gouden koord wordt teruggetrokken en de ziel, bevrijd van haar aardse elementen, gaat de sferen van tijdelijke zuivering binnen. Bevrijd en gereinigd van aardse bezinsel stijgt de ziel op naar haar geestelijke ouder, het hogere zelf, en maakt, onvermoed vredig en gelukkig, dezelfde reis als tijdens de slaap. In elk huis van de ruimte wordt halt gehouden, kort of lang, afhankelijk van de banden van aantrekking die vroeger zijn gemaakt door ervaringen van de geestelijke ziel in het verleden, tot ze gesterkt door goddelijke contacten weer het aloude pad volgt, en er wordt op aarde een kind geboren.

Zo volgt de geestelijke monade tijdens de dood volledig bewust de eeuwenoude wegen van inwijding, maar de gewone menselijke ziel heeft hiervan tot nu toe geen bewust besef.

De mens heeft veel facetten: hij heeft in zich een goddelijke monade, een geestelijke ziel, en een menselijke ziel die door zijn vitaal-astraal-fysieke natuur werkt. We moeten ervoor oppassen dat het lagere niet de heerschappij krijgt over het hogere, vooral bij het bespreken van deze heilige zaken, opdat we niet zó in de ban raken van hun schoonheid en intellectuele

pracht dat we hun essentiële waarde vergeten – die van de ethiek. Als iemand de ethiek niet tot het fundament van zijn karakter heeft gemaakt, zal zijn hart en zijn denken voortdurend door de stormen van begeerte heen en weer worden geschud.

Zij die aandacht hebben voor weinig méér dan de onmiddellijke behoeften, zullen nauwelijks worden aangetrokken tot diepere zaken, maar zij die zijn begonnen na te denken en intuïtief te voelen, zullen zich onweerstaanbaar tot de oude wijsheid aangetrokken voelen. Zij die al wakker beginnen te worden uit de slaap van de materie, worden echter herhaaldelijk gewaarschuwd tegen het idee dat inwijding iets is dat vlak om de hoek ligt. We moeten ons diepste innerlijk beschermen tegen het zelfzuchtige verlangen naar zogenaamd occulte vermogens, zoals we ons zouden verweren tegen de beet van een slang. Inwijdingen – vooral de in het vorige hoofdstuk genoemde – worden niet beschreven, maar er worden slechts toespelingen op gemaakt als aanwijzing voor wat de waardig gebleken discipel misschien op een dag tot zijn geluk zal blijken te ervaren.

Kort samengevat, de inwijdingstocht wordt steeds opnieuw gemaakt: onvolkomen in de slaap, meer volkomen tijdens de dood; 's nachts door de ziel in de slaap, periodiek door de ziel bij de dood. Terwijl dit

onbewust wordt ondergaan, herhaalt de natuur aldus wat de ziel op een dag vastberaden en volledig bewust moet doormaken. Laatstgenoemde proces is de inwijdingstocht: het welbewust uitschakelen van aardse invloeden, gevolgd door de met eigen waarneming gemaakte reis door ieder gebied en sfeer van de kosmos.

In zijn *De Esoterische Traditie* gaat De Purucker hierop in:

Het doel van de postmortale tocht van de monade door de verschillende planeetketens is dat ze zich op elk van die planeetketens kan bevrijden van het bekleedsel of voertuig dat bij de levensessentie van zo'n planeetketen hoort. Alleen zo kan de monade zich ontdoen van het ene na het andere 'omhulsel' waarin ze zich heeft gewikkeld tijdens haar lange evolutiereis; en wanneer ze zich aldus van alle zeven 'omhulsels' heeft bevrijd, is ze – omdat ze vrij is en in haar zuivere en 'niet omhulde' staat – gereed om haar eigen geestelijke thuis, waaruit ze is voortgekomen, binnen te gaan. Wanneer de terugreis naar de planeetketen van de aarde begint, gaat de monade door al diezelfde zeven planeten heen, maar in een volgorde omgekeerd aan die waardoor ze door deze was opgeklimmen; en in elke planeet die ze bezoekt, pakt ze de levensatomen die de 'omhulsels' vormen weer op die ze eerder in ieder van de zeven planeten respectievelijk had afge-

legd of afgeworpen, en bekleedt zich opnieuw daarmee. – blz. 498

Deze reis is zo belangrijk dat de grote mysteriën vrijwel geheel handelden over de processen van de mystieke dood. Zoals in het vorige hoofdstuk is gezegd bestond de vierde inwijding uit een gedeeltelijke afdaling naar lagere sferen, samen met een gedeeltelijke opstijging naar hogere sferen. De ziel heeft dan nog niet voldoende kracht ontwikkeld om bestand te zijn tegen de volledige openbaring van het heelal.

Er bestaat een Babylonische legende die verwijst naar een mysterieleer. Ishtar* daalt af in de onderwereld en, als ze bij de poorten van Arallu [Hades] komt, blijft ze staan, mooi en met vorstelijke pracht. Het eeuwenoude voorschrift eist echter dat niemand het gevreesde gebied van de onderwereld mag binnengaan met kledingstukken of juwelen.

Daarom ontnemt de bewaker bij iedere van de opeenvolgende poorten waar Ishtar doorheen moet, haar een kledingstuk of sieraad: eerst haar kroon, dan haar oorringen, dan haar halsketting, dan de versieringen op haar borst, dan haar met veel juwelen bezette ceintuur, dan de glinsterende sieraden aan haar handen en voeten, en tenslotte haar lendedoek.

– Will Durant, *The Story of Civilization* 1:238

*Een variant van de Soemerische Inanna.

Vrij en rein gaat ze het Land van Geen Terugkeer binnen, waar haar zuster, Ereshkigal, de scepter zwaait. Vol afgunst stuurt ze zestig ziektes op Ishtar af. Nadat ze de beproevingen van de lagere wereld heeft doorstaan, keert Ishtar door de zeven poorten op haar schreden terug en ontvangt in omgekeerde volgorde weer de kledingstukken en sieraden die ze had afgelegd op haar tocht omlaag, en als ze tenslotte opstijgt naar de gebieden van het licht, wordt Ishtar getooid met het zevende juweel, de kroon van geestelijke luister.

De afdaling in de onderwereld vindt niet automatisch plaats, maar is een vrijwillig besluit om de tocht te ondernemen als een hoogste test van intellectuele en geestelijke zuiverheid. Indien de kandidaat slaagt, wordt hij één met het goddelijke en verkrijgt verheven gelukzaligheid; als hij faalt, dan wacht de dood of krankzinnigheid. Het zou veel beter zijn geweest als hij zich nooit aan deze beproevingen had gewaagd, want ze zijn echt vreselijk. Maar niet alles is verloren, want in een toekomstig leven kan hij het nog eens proberen.

Als de aspirant door soberheid, absolute toewijding, discipline en kennis als goud in het vuur is geworden, zal zijn gang door de lagere werelden snel en veilig zijn. Terwijl de vlam van spiritualiteit in hem

brandt, stijgt de kandidaat die slaagt op naar hogere sferen waar de tocht van de ene planeet naar de andere volledig bewust wordt gemaakt. Na het ondergaan van de hoogste beproeving keert de leerling, nu meester geworden, terug naar de aarde en naar zijn in trance verkerend lichaam.

De bewaker van de inwijdingskamer, die geduldig en met liefdevolle zorg de wacht heeft gehouden bij het lichaam van zijn discipel, is nu vol vreugde: de inwijding is volbracht.

Hoofdstuk 10

Het sluiten van de mysteriescholen

Vijftien eeuwen geleden klonk voor de mysteriën in het westen de doodslok toen keizer Theodosius II het heidendom uit het Romeinse Rijk verbande, dat in die tijd Thracië, Macedonië, Kreta, Syrië en Egypte omvatte. De definitieve klap kwam minder dan een eeuw later toen keizer Justinianus in 529 n.Chr. de laatste school in de filosofie in Athene, de Academie die door Plato was gesticht, sloot. Naast de onderdrukking van alles wat niet-christelijk was, was veel van wat eens in de mysteriën als mooi en heilig werd beschouwd – het heilige ritueel van de verbinding van de aspirerende ziel met het hogere zelf – nu de meest ontaarde soort orgiën geworden.

In de geschiedenis van het occultisme kan, noch in het verleden noch in het heden, ooit worden gezegd dat de mysteriën – in hun reine en ongeschonden spirituele staat – tegemoetkomen aan iemands persoonlijke en emotionele kant. De mysterietraining is juist zo streng om de ziel te bevrijden van beperkingen, het

hart te zuiveren en het denken te beheersen; want bij inwijding is alleen geestelijke kracht, slechts het kaliber van een diamant, opgewassen tegen de zware beproevingen.

Geboorte, groei, volwassenheid en ouderdom zijn de onvermijdelijke processen van de natuur in al haar afdelingen. Een mysterieschool hoeft evenmin een *gedegeneerde* ouderdom door te maken als dat de jaren van aftakeling van de mens gekenmerkt hoeven te worden door ontaarding. Maar de zaden van verval en eerzucht worden, evenals bij onszelf, maar al te vaak op het hoogtepunt van materieel succes uitgestrooid. Ook voor een werkelijk mysteriecentrum geldt dat de giftige zaden van innerlijk verval wortel schieten en gaan groeien als de uitdaging van geestelijke ontwikkeling niet met steeds grotere innerlijke ernst wordt aangegaan dan in de proeftijd. Passiviteit maakt plaats voor achteruitgang en de school raakt in verval. De geest van de broederschap trekt zich terug, de schil van het ritueel resteert.

De werkelijke oorzaak van het sluiten van de mysteriescholen is dus de *innerlijke ontrouw* van de bewakers van de tempel. Het licht zou nooit doven als de hiërofantten trouw bleven aan de aloude beginselen van de school, want de broederschap kijkt met arendsogen uit naar ieder licht en wanneer de roep om waar-

heid en het verlangen ernaar groot zijn, blijven de mysteriën zuiver en waarachtig.

Wanneer de mensheid of een deel ervan, of zelfs een enkeling, spiritueel en intellectueel in zo sterke bewoordingen een beroep doet, met zoveel geestkracht, als het ware met de diepste vezels van het innerlijke leven, dan werkt ze in feite met het geestelijke magnetisme van een leraar, en wordt de oproep altijd in de grote broederschap gehoord, en in de wereld verschijnt een afgezant of boodschapper als haar vertegenwoordiger. De mysteriën degenereerden altijd omdat mensen hoe langer hoe meer gewikkeld raakten in zelfzucht en de egoïstische gewoonten van de fysieke wereld, en het innerlijke contact, het innerlijke gevoel van gemeenschap met de spirituele krachten die hierboven zijn genoemd, verloren. – *ET*, blz. 603

In het occultisme bestaan twee wegen: het pad van de rechterhand van witte magie en geestelijke vooruitgang; en het pad van de linkerhand van zwarte magie en geestelijke terugval. Er bestaat geen derde pad van stilstand of rust. Als men niet vooruitgaat, zal men achterblijven. De stroom van evolutionaire vooruitgang is naar voren gericht, naar het licht van de geest en de waarheid. Als men dit pad niet volgt, valt men af; de karavaan trekt verder; wie zijn tijd verspilt blijft achter.

Hoe verder men vordert op het pad van esoterische training, hoe scherper de scheidslijn tussen deze twee paden; maar, heel paradoxaal, juist door de toenomen ontwikkeling van de discipel en het fijnere gevoel voor goed en kwaad, zijn de gepeilde diepten alsook de bereikte hoogten groter. De middenweg van wijsheid is steeds moeilijker te vatten naarmate in geestelijke zaken vooruitgang wordt geboekt. Het zijn niet de grove valstrikken uit vroegere levens waar de leerling op bedacht moet zijn, maar het subtiele en geraffineerde werk van *Māra*, de ‘verleider’, die met wrede en verraderlijke middelen de ziel aanhoudend op de proef stelt.

Een oosters spreekwoord zegt dat de ‘[magie] van de rechter- en van de linkerhand door slechts een ragfijne spinnendraad zijn gescheiden’ (*BCW* 14:106). Wie op het pad wil blijven moet zich met al zijn kracht en moed aan de spinnendraad van wijsheid vastklampen.

Een van de doeltreffendste wapens van de duistere krachten is twijfel – twijfel aan jezelf, twijfel aan je aspiratie en innerlijke kracht. Het twijfelen is een natuurlijke reactie van het discipel zijn, maar een heel gevaarlijke toestand zolang die duurt. Als er geen halt aan wordt toegeroepen met het onbuigzame besluit om vol te houden – ongeacht hoe vaak je valt of hoe ernstig de dwaling – dan krijgt zelfbeklag de overhand

en gaat de deur open voor een groter gevaar: twijfel aan de leraar, twijfel aan de school, twijfel aan de broederschap. Hier gedijt het noodlottige zaad van innerlijke verwarring dat, als het niet uit het hart wordt verdreven, zal uitgroeien tot het onkruid van trouweloosheid.

De beproevingen van een aspirant voor het chelashap zijn vreselijk, en zij die al te enthousiast zijn werden ernstig gewaarschuwd. Zoals KH in 1881 aan A.P. Sinnett schreef:

degenen die zich inlaten met de occulte wetenschappen . . .
'moeten of het einddoel bereiken of *te gronde gaan*. Is men eenmaal goeddeels op weg naar de grote Kennis, dan brengt twijfel het risico mee van krankzinnigheid; plotselinge stilstand betekent vallen; zich terugtrekken betekent achterover tuimelen regelrecht in een afgrond.'

– MB, brief 8, blz. 35

Inwijding heeft drie mogelijke gevolgen: (a) succes; (b) mislukking die de dood betekent; en (c) gedeeltelijke mislukking die gewoonlijk neerkomt op krankzinnigheid (zie *BEF*, blz. 285). Daarom worden toekomstige chela's herhaaldelijk ervoor gewaarschuwd zich niet overhaast in het occultisme te storten. Het is veel veiliger in de buitenhoven van de tempel van wijsheid te blijven als serieuze en oprechte aspiranten naar grotere kennis, als leerlingen die proberen

de eeuwenoude regels van het heiligdom in praktijk te brengen: loyaliteit, plichtsbetrachting en onbaatzuchtige trouw aan de zaak van de mensheid. Als die gedurende alle beproevingen en zielenpijn van het menselijk bestaan worden gekoesterd en volgehouden, dan zal de tijd onvermijdelijk komen dat hulp kan worden verwacht; en de aspirant zal weten dat hij is 'aangenomen'. Tot die tijd is het verstandiger een edel leven te leiden in de positie die karma heeft beschikt.

Onverstandige ijver voor spirituele discipline is echter niet half zo gevaarlijk als een persoonlijk verlangen naar occulte training louter voor eigen voordeel. Door de overdreven manier waarop men zich op occulte vermogens stortte, werd in de eerste eeuwen van onze jaartelling de basis gelegd voor de degeneratie van de mysteriescholen. In de loop van honderden jaren hadden de mysteriën geleidelijk hun heiligheid verloren; er waren te veel mensen tot de voorbereidende graden toegelaten, niet op grond van hun innerlijke ontwikkeling, maar uit wereldse motieven. De rituelen werden plichtmatige ceremoniën en het besef van een innerlijke waardigheid werd kleiner. Dogma, ritueel en priesterdom kwamen op, de geest van waarheid en esoterie ging achteruit. De weinigen – het waren er echt te weinig – die trouw waren gebleven aan hun heilige gelofte, ontvluchtten de omgeving van

de mysteriën die in de latere Romeinse tijd zo in verval waren geraakt dat ze degenen die in hun hart slechts naar werkelijke esoterische kennis zochten feitelijk uit hun vertrekken verdreven.

Het licht werd teruggetrokken, maar de broederschap is in haar werk zo meedogend dat de waarheden levend zijn gehouden in symbolen en steen, in zinnebeeld en in mythen. Zoals H.P. Blavatsky over Egypte schrijft:

Haar heilige schrijvers en hiërofantën gingen zwerven over het oppervlak van de aarde. Zij die in Egypte waren gebleven zagen zich uit vrees voor ontwijding van de heilige mysteriën genoodzaakt hun toevlucht te nemen tot woestijnen en bergen, om geheime genootschappen en broederschappen te vormen en te vestigen – zoals de Essenen; zij die de oceanen waren overgestoken naar India en zelfs naar (wat nu) de Nieuwe Wereld (heet), verbonden zich door een plechtige eed om te zwijgen en hun heilige kennis en wetenschap geheim te houden; die werden dus dieper dan ooit uit het zicht van de mensen begraven. In Centraal-Azië en de noordelijke grensgebieden van India ruimde het triomferende zwaard van de leerling van Aristoteles langs zijn veroveringsweg elk spoor van een eens zuivere religie op; en de adepten daarvan weken steeds verder van die weg terug naar de meest verborgen plekken van de aardbol. – *BCW* 14:294

Zo wordt periodiek het werk van de broeders van de schaduw verricht, de vernietiging van de *buitenposten* van de mysteriën; maar de kern en het hart ervan, de broederschap van het licht, blijft ongeschonden. Nooit zal de hand van de duisternis greep kunnen krijgen op het hart van de esoterie, dat tegenwoordig even krachtig klopt als zo'n 18 miljoen jaar geleden, en het zal met onverminderde kracht blijven kloppen tot de dood van ons zonnestelsel – en ook daarna. Het licht van de waarheid is het licht van de geestelijke zon van ons heelal. Zolang zijn stralen omlaag schijnen op de wereld van aarde, zolang zullen de stralen van de geest het hart van de mensen verwarmen. In de inspirerende woorden van meester KH aan A.O. Hume:

Wees niet bang; . . . onze kennis zal niet uit het gezicht van de mensheid verdwijnen. Zij is het 'geschenk van de goden' en het kostbaarste overblijfsel van alles. De hoeders van het heilige licht hebben niet zoveel eeuwen veilig overbrugd om op de rotsen van het moderne scepticisme schipbreuk te lijden. Onze loodsen zijn te ervaren zeelieden dan dat we zo'n ramp zouden hoeven te vrezen. We zullen steeds vrijwilligers vinden om de vermoeide schildwachten te vervangen, en de wereld, hoe slecht ze in haar huidige overgangsperiode ook is, kan ons nu en dan toch nog enkele mensen verschaffen. – MB, brief 28, blz. 236-7

Hoofdstuk 11

De lijn van occulte opvolging

De Grieken waren bedreven in het gebruik van gedachtebeelden om diepe esoterische waarheden over te dragen, en vaak ontleenden ze voorbeelden aan een vorm van sport; of ze lazen dan in de oefeningen van het stadion een innerlijke betekenis. Een van de bekendste voorbeelden hiervan was hun uitbeelding van de mystieke lijn van opvolging van de grote leraren door de wedloop van fakkeldragers.

In de fakkelloop rende de fakkeldrager van de ene streep naar de volgende. Bij het bereiken van het einde van zijn traject overhandigde hij de brandende fakkel die hij droeg aan degene die daar wachtte; deze nam onmiddellijk de wedren over en overhandigde de toorts aan degene die op hem wachtte. Veel Griekse en Latijnse schrijvers zagen deze sportbeoefening in de arena of het stadion als een symbool van het doorgeven van het licht van de ene eeuw naar de volgende, en als verwijzing naar de geestelijke fakkeldragers die de toorts van waarheid heel de eindeloze tijd door van hand tot hand doorgeven. – *ET*, blz. 615-6

Dit doorgeven van het licht van de waarheid ‘heel de eindloze tijd door’ is het onderwerp geweest van veel mysterieparabels. De Grieken spraken ook over de geestelijke opvolging als de Gouden Keten van Hermes, die zich volgens hen tot ver in de gebieden van de Olympus uitstreckte naar ‘Vader Zeus en omlaag via een reeks of lijn van geestelijke wezens en vervolgens via bepaalde uitverkoren en hoogstaande mensen naar de gewone mens’ (*ET*, blz. 615).

De Purucker beschreef deze mystieke opvolging als de *guruparamparā*. Dit is een samengesteld Sanskrietwoord dat letterlijk betekent ‘leraar daarna daarna’. De term betekent een reeks leraren die zich uitstrekt tot voorbij het onbekende, via het verleden en het heden naar de verre toekomst, van wie het verheven doel altijd hetzelfde is: het werk van vergeestelijking.

Elk van de oude mysteriescholen in ieder land van de aardbol en in elk tijdvak had een opvolging van leraren die waren getraind en door hun training bevoegd waren om op hun beurt onderricht te geven; en zolang deze overdracht van het licht van de waarheid in een land een werkelijkheid was, was het in elk opzicht een echt geestelijke instelling.

– *ET*, blz. 616

Een opmerkelijk voorbeeld van deze overdracht

van gezag uit de oudheid is de opvolging van 'levende boeddha's' van Tibet, die 'een werkelijkheid is, maar van een nogal bijzondere soort, en ze is in geen geval wat westerse onderzoekers ten onrechte denken of vaak hebben begrepen dat ze is' (*ET*, blz. 616).

In de Eleusinische mysteriën in Griekenland waren bovendien

de hiërofant en afkomstig uit een familie, de Eumolpidae, die in Athene woonden, en de toortsdragers kwamen uit een andere, eveneens in Athene wonende familie, de Lycomidae; we hebben reden om te geloven dat de mysteriën van Samothrace, de zetel van een oude ritus, die evenals de mysteriën van Eleusis een staatsinstelling waren, op dezelfde manier werden geleid door voortzetting van de traditie die heilig werd geacht en niet aan buitenstaanders werd medegedeeld. De band tussen de ingewijden van deze zogenoemde mysteriën werd als onverbreekelijk beschouwd en de ontbinding ervan werd voor onmogelijk gehouden, omdat de dood de band tussen hen alleen maar versterkte. — *BEF*, blz. 280-1

In Perzië en ook in Egypte zien we dat die lijn van opvolging in een andere vorm verschijnt. Daar waren bijvoorbeeld de dertien of meer Zarathoestra's; hun esoterische bijdrage aan de geschiedenis van Perzië was de inspiratiebron van die eens machtige beschaving.

Over het aantal Zarathoestra's, die van tijd tot tijd zijn verschenen, bestaat verwarring, zolang we menen, en ten onrechte, dat deze Zarathoestra's wederbelichamingen zijn van één enkel ego, in plaats van verschillende ego's die de 'Zarathoestrageest' belichamen, zoals we die uit de occulte aantekeningen begrijpen. De waarheid is dat in de leer en de terminologie van Zarathoestra, elk wortelras en onderras en elk subras van het laatste, hun eigen Zarathoestra of Zarathoestra's hebben. De term Zarathoestra betekent in die leer praktisch hetzelfde als de term boeddha in het boeddhisme, of avatāra in het brahmanisme. Er waren dus grote Zarathoestra's en lagere Zarathoestra's – waarbij het beperkende adjectief afhangt van het werk dat door elke Zarathoestra werd gedaan en van zijn werkterrein. We kunnen daarom zeggen dat er vanuit één standpunt dertien Zarathoestra's zijn, of vanuit een ander standpunt veertien; of we kunnen, evenals de manu's in het brahmanisme, of als de boeddha's in het boeddhisme, elk van deze met zeven vermenigvuldigen, of zelfs met veertien als we rekening houden met elke kleine rasafakking die door zijn Zarathoestrageest wordt geleid.

– AOF, blz. 671

In Egypte onderscheidt zich Hermes Trismegistus ('Hermes, in drie opzichten de grootste') op de lange Hermes-lijn; zijn geschriften en leringen waren gebaseerd op de oude mysterieleer. In Griekenland treffen we ook de orfische mysteriën aan; uit de lokalen voor

esoterisch onderricht daarvan kwamen veel mensen voort die de naam Orpheus droegen.

Wat bracht deze leerlingen ertoe de naam van hun leraar aan te nemen? Waarom ondertekenden zij hun werk met de naam Orpheus, Hermes of Zarathoestra, of gaven ze mondeling onderricht onder die naam? Was het een soort geestelijk plagiaat, of was het meer uit dankbaarheid en een gevoel van verplichting tegenover de leraar die hun ALLES had gegeven, die de vlam van esoterisch vuur in hun hart had ontstoken? Ongetwijfeld was het dit laatste, want welke boodschap van inspiratie en licht ze ook hadden, ze beschouwden die niet als van henzelf, maar ‘van hem die mij uitzond’ – ‘Zoals wij het hebben ontvangen, zo zullen we het doorgeven.’ Deze gewoonte geeft de latere geschiedschrijvers veel zorgen, want die worstelen altijd om de dingen van een juist etiket te voorzien; maar we kunnen niet anders dan waardering hebben voor die oude discipelen om hun innerlijke trouw die elke gedachte aan *persoonlijke* belangrijkheid uitbant.

De relatie tussen discipel en leraar is een uiterst heilige en gewijde band van geestelijke vertrouwdheid. De dankbaarheid die opwelt in de discipel is evenredig aan zijn zielenadel: wie kleingeestig is voelt alleen wrevel wanneer de warmte van begeleiding en bescherming wordt aangeboden; maar in iemand die

edelmoedig is brandt het vuur van liefhebbende en onuitblusbare dankbaarheid. De schakels in deze Gouden Keten van Hermes worden door dankbaarheid verbonden. Zoals iedere schakel aan zijn broederschakel is gekoppeld, het ene hart aan het andere, de leraar aan de leerling, de leerling aan de leraar – iedere leraar een leerling van degene boven hem, iedere leerling een leraar voor degene onder hem – zo zijn allen verbonden door onverbreekelijke schakels van liefde, trouw en dankbaarheid tegenover de leraar, de broederschap, de esoterische wijsheid.

Zoals in vroegere tijden vuursignalen, die beurtelings op de ene na de andere berg werden ontstoken, informatie overbrachten over een uitgestrekt gebied, zo zien we een lange reeks ‘wijze’ mannen, van het begin van de geschiedenis tot in onze tijd, het woord van wijsheid overbrengen aan hun rechtstreekse opvolgers. Doorgegeven van ziener aan ziener, vlamt het ‘woord’ op als een bliksemflits, en terwijl het de inwijder voor altijd uit het gezichtsveld van de mensen laat verdwijnen, brengt het de nieuwe ingewijde in zicht.

– *Isis*, Eng. versie, 2:571

Die ‘lange reeks ‘wijze’ mannen’ wordt sinds het punt halverwege het derde wortelras op twee manieren ononderbroken gehouden: (a) de werkelijke reïncarnaties van adepten, en (b) de geboorte van de

ingewijde uit de discipel. Op deze manier blaast de broederschap haar ledenbestand nieuw leven in door middel van de geboorte van hiërofanten, en de ‘tweede geboorte’ van rekruten vanuit de gelederen van de mysteriekamers (zie *ET*, blz. 615). Het ‘doorgeven van het woord’ was de laatste rite van de zonne-inwijding: zonder dit zou geen overdracht van occult gezag van inwijder aan discipel kunnen plaatshebben.

De lijn van esoterisch gezag en wijsheid gaat dus in volgorde van de ene naar de andere graad van chelaschap naar de adepten; van adepten naar hoge mahātma’s; van hoge mahātma’s naar boeddha’s; van boeddha’s naar dhyāni-boeddha’s; van dhyāni-boeddha’s naar de geestelijke gids en beschermer van de planeetketen aarde; van de planeetgeest van de aarde naar het hart van de zon. Waarlijk een lijn van stralende pracht die de meest bescheiden discipel van wijsheid verbindt met de zonnelogos.

Hoofdstuk 12

De mysteriescholen in deze tijd

De broederschap van de Groten laat de mensheid nooit in de steek. Eronder, erachter en erbinnen klopt eeuwig het hart van mededogen. Dat de mysteriescholen niet meer algemeen bekend zijn geeft geenszins aan dat de eeuwige steun van de meesters is ingetrokken. Mysterycentra kunnen nu over de hele wereld worden aangetroffen, schrijft H.P. Blavatsky, want 'het geheime genootschap leeft nog steeds en is even actief als altijd' (*Isis*, Eng. versie, 2:100). De precieze plaats van deze scholen, die door hun beschermers uiterst zorgvuldig worden bewaakt, is niet te ontdekken, behalve door degenen die waardig zijn bevonden; maar een sluier van geheimhouding is niet hetzelfde als niet-bestaan.

Blijft het fysieke lichaam in leven en functioneert het als het hart ophoudt bloed te pompen door het vaatstelsel, als de organen vanuit het hart niet hun levensstroom ontvangen? Zo is het ook met het geestelijke lichaam van de aarde, waarvan Śambhala het

mystieke hart is; vanuit de hartkamers daarvan vloeit het esoterische levensbloed van de broederschap naar organische centra. Ieder mysteriecentrum is een organisch brandpunt, ieder mens is een levende cel. Allen zijn trouw verschuldigd aan het centrale hart. Is het logisch te concluderen dat een hart vergeefs slaat? Is het redelijk te concluderen dat organen los van het hart functioneren? Zulke gevolgtrekkingen druisen in tegen de rede of de ervaring.

Deze esoterische levensstroom volgt daarom drie kanalen:

(1) Via de exoterische en esoterische mysteriën. De exoterische of kleine mysteriën zijn nu 'voor een groot deel vervangen door de verschillende activiteiten van de theosofische beweging die zelf als beweging exoterisch is' (*AOF*, blz. 672). Omdat het gewicht van de stof het bewustzijn van de wereld verblindt, zijn de esoterische of grote mysteriën tegenwoordig veel zorgvuldiger verborgen. Het is opmerkelijk dat juist op grond van de toegenomen behoefte aan licht en waarheid 'de esoterische groepen van de mysteryescholen op het ogenblik misschien talrijker zijn dan ze gedurende duizenden jaren zijn geweest . . .' (*op. cit.*).

Dit feit is van verstrekkend belang voor zoekers naar waarheid. Als de macht en kracht van de oude wijsheid eenmaal het bolwerk van het hart in bezit

neemt, kan men niet alleen de verheffende geestelijke invloed ontvangen door het contact met de exoterische mysteriën, maar belangrijker nog, men plaatst zich werkelijk rechtstreeks onder de inspiratie vanuit de esoterische mysteriën, de zetels of vitale centra van de broederschap.

(2) *Via vitale brandpunten in de nationale sfeer.* In de circulatie van geestelijke invloeden hebben alle landen een magnetisch en op sympathie berustend contact met Śambhala. Ieder groot land heeft zijn esoterische centra:

Een klein land, zoals Nederland, zou het centrum kunnen zijn van een geheime mysterieschool, waarvan de vertakkingen en de invloed zich over half Europa uitstrekken . . . Elke afzonderlijke nationale eenheid op deze bol heeft inderdaad haar eigen geheime geestelijke beschermers, die als lichaam een echt esoterisch centrum vormen. We kunnen hen de occulte bewakers van een volk noemen. Engeland heeft ze, Duitsland en Rusland, ook Zwitserland, Frankrijk, Italië, Spanje, Portugal, China, India, Japan, de Verenigde Staten, Mexico, Canada, Brazilië, enz., enz. – *Op. cit.*

Deze nationale occulte bewakers bemoeien zich niet met politieke zaken; hun werk is ‘zuiver geestelijk, moreel, intellectueel en volkomen weldadig en ook universeel, en is een stille gids voor de intuïtieve zie-

len van de verschillende rassen' (*op. cit.*, blz. 673).

(3) Het derde kanaal voor esoterisch werk is een van de boeiendste, maar het minst erkend: het levend houden, van eeuw tot eeuw, van de kennis voor het nageslacht.

Er bestaan werkelijk groepen die als enige taak hebben de vorming van occulte inwijdingscentra, het voorbereiden van leerlingen op esoterisch werk in de wereld, en het bewaren van kostbare schatten, de erfstukken van de mensheid, intellectuele zowel als materiële schatten.

– *AOF*, blz. 672-3

De generaties van zieners verspillen niets; de grote filosofische en religieuze stelsels zijn evenmin in de duisternis van langzaam verdwijnende eeuwen verloren gegaan. Alles wat van wezenlijke geestelijke waarde is, wordt in het geheime archief van de aardbol bewaard:

Er zijn, over de wereld verspreid, een handjevol nadenkende en in afzondering werkende onderzoekers die hun leven in onbekendheid doorbrengen, ver van het rumoer van de wereld, en de grote vraagstukken van het fysieke en het geestelijke heelaal bestuderen. Ze hebben hun geheime verslagen waarin de resultaten worden bewaard van de scholastische inspanningen van de lange reeks kluizenaars van wie zij de opvolgers zijn. De kennis van hun verre voorouders, de wijzen

van India, Babylonië, Ninevé en het keizerlijke Thebe; de legenden en overleveringen waarop de meesters van Solon, Pythagoras en Plato commentaar hebben gegeven in de marmereen zalen van Heliopolis en Saïs, overleveringen die in hun tijd al niet meer dan een zwak schijnsel leken van achter het nevelige gordijn van het verleden; – dit alles en nog veel meer is opgetekend op onverwoestbaar perkament en wordt uiterst zorgvuldig van adept aan adept doorgegeven.

– *Isis*, Eng. versie, 1:557-8

Ooit zullen onderzoekers die het waard zijn de verloren sleutels terugvinden, en zal het ene na het andere mysterie worden opgelost; tempels zullen worden blootgelegd; geheimen uit de inwijdingskamers onthuld; de occulte geschiedenis van onze planeet en van de mensenrassen zal bekend worden. Wanneer? Op de vastgestelde tijd, een tijd die niet is bepaald door een gril of impuls, maar aanbreekt als het derde oog dat nu ‘heel zorgvuldig verborgen en ontoegankelijk’ is, weer opengaat in een esoterische geboorte.

Het hoofd van deze verborgen centra heeft volgens De Purucker zijn thuis in Śambhala, met vertakkingen in Syrië, Mexico, Egypte, de Verenigde Staten en Europa, elk ‘ondergeschikt aan de moedergroep van de occulte hiërarchie in Śambhala’ (*AOF*, blz. 673).

In *De Mahatma Brieven* staat een prachtige beschrij-

ving door meester M van een geheime verblijfplaats waarin zijn broeder en vriend KH de stilte van verdere inwijding ingaat. De meesters zijn zelf, al staan ze veel hoger dan wij, nog mensen – verheven menselijk, maar toch mens – en moeten verdere beproevingen ondergaan; zulke inwijdingen zijn echter van een bovenaardse soort. Over de beproeving van zijn collega schrijft meester M:

Twee dagen later, toen het besluit tot zijn [KH's] 'retraite' was genomen, vroeg hij mij bij zijn afscheid: 'Wilt u toezicht houden over mijn werk, wilt u ervoor waken dat het niet te gronde gaat?' Ik beloofde het. Wat zou ik hem op dat uur niet hebben beloofd! Op een zekere plek, die niet aan buitenstaanders mag worden bekendgemaakt, bevindt zich een kloof die door een brug van gevlochten grassen is overspannen, met daaronder een woeste bergstroom. Het dapperste lid van uw alpenclubs zou de overtocht nauwelijks durven wagen, want zij hangt daar als een spinnenweb en *schijnt* verrot en onbegaanbaar. Toch is zij dit niet; en hij die de proef durft te nemen en slaagt – wat het geval zal zijn als hij verdient te worden toegelaten – komt in een kloof van weergaloos natuurschoon in een van *onze* plaatsen en bij enkele van *onze* mensen, waarvan en van wie de Europese geografen geen kennis dragen of optekeningen bezitten. Op een steenworp afstand van het oude lamaklooster staat de oude toren, in het binnenste

waarvan zich het wordingsproces voltrok van generaties van bodhisattva's. Dat is de plaats waar nu uw levenloze vriend rust . . . – brief 29, blz. 241-2

Daar in het heiligdom voltrok zich 'het wordingsproces van generaties van bodhisattva's' voor wie de verlichting van de mensheid een van de esoterische doelen is. Door alle pijn en verdriet van de wereld heen stroomt dit sterke netwerk van occulte vitaliteit in een onophoudelijk ritme door de onzichtbare slagaderen en aderen van het geestelijke lichaam van onze aarde. Zo ver gaat het mededogen van de broederschap, zo onvermoeibaar is haar arbeid, dat ze haar werk niet zal neerleggen voordat het hart van ieder mensenkind in ritmische harmonie klopt met dat van de grote broederschap.

Literatuur en afkortingen

- Apuleius, *The Isis-Book (Metamorphoses Book XI)*, geredigeerd en vertaald door J. Gwyn Griffiths, E.J. Brill, Leiden, 1975.
- , *Metamorphoses, or The Golden Ass*, geciteerd in Lewis Spence, *The Mysteries of Egypt*. Zie ook *Transformation of Lucius Otherwise Known as The Golden Ass*, vert. Robert Graves, Farrar, Straus & Giroux, New York, 1951.
- MB* Barker, A. Trevor, samensteller, *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*, vertaling van de 2de editie, Theosophical University Press Agency, Den Haag, 1979.
- BCW* Blavatsky, H.P., *Collected Writings*, samengesteld door Boris de Zirkoff, 15 delen, Theosophical Publishing House, Wheaton, Madras [Chennai], Londen, 1950-1991.
- Isis* —, *Isis Unveiled: A Master-Key to the Mysteries of Ancient and Modern Science and Theology*, 2 delen, J.W. Bouton, New York; Bernard Quaritch, Londen, 1877; herdruk, Theosophical University Press, Pasadena, 1999; *Isis Ontsluierd: Een*

sleutel op de mysteriën van de oude en hedendaagsche wetenschap en godgeleerdheid, 2 delen, facsimile editie van de uitgave uit 1911 (deel 1) en 1914 (deel 2), Ankh-Hermes, 1995.

GL —, *De Geheime Leer: De synthese van wetenschap, religie en filosofie*, 2 delen, Theosophical University Press Agency, Den Haag, 1988.

—, *The Theosophical Glossary*, The Theosophical Publishing Society, Londen, 1892; facsimile editie, Theosophy Company, Los Angeles, 1990.

—, *De Stem van de Stille*, Theosophical University Press Agency, Den Haag, 2000.

Durant, Will, *The Story of Civilization*, Deel 1, *Our Oriental Heritage*, Simon and Schuster, New York, 1935.

Eliade, Mircea, *A History of Religious Ideas*, Deel 1, *From the Stone Age to the Eleusinian Mysteries*, vert. Willard R. Trask, University of Chicago Press, Chicago, 1978.

Ginsburg, Christian D., *The Kabbalah: Its Doctrines, Development and Literature*, George Routledge & Sons, Londen, 1925; herdrukt in *The Essenes: Their History and Doctrines*, Macmillan Company, New York, 1956.

- Judge, William Q., *The Bhagavad-Gita combined with Essays on the Gita*, Theosophical University Press, Pasadena, 1969.
- Kanta, Katherine G., *Eleusis: Myth, Mysteries, History, Museum*, vert. W.W. Phelps, The National Museum, Athene, 1979.
- Kerényi, Carl, *Eleusis: Archetypal Image of Mother and Daughter*, vert. Ralph Manheim, Bollingen Series LXV · 4, Pantheon Books, New York, 1967.
- Meyer, Marvin W., red., *The Ancient Mysteries: A Sourcebook, Sacred Texts of the Mystery Religions of the Ancient Mediterranean World*, Harper & Row, San Francisco, 1987.
- Mylonas, George E., *Eleusis and the Eleusinian Mysteries*, Princeton University Press, Princeton, 1961.
- The Mysteries: Papers from the Eranos Yearbooks*, Bollingen Series XXX · 2, Pantheon Books, New York, 1955.
- Oliver, George, *The History of Initiation*, Macoy Publishing and Masonic Supply Co., New York, 1923.
- Pert Em Hru* (Egyptisch Dodenboek), diverse edities.

ET Purucker, G. de, *De Esoterische Traditie*, vert. van een verkorte versie van de 2de editie, Theosophical University Press Agency, Den Haag, 2001.

BEF ———, *Beginselen van de Esoterische Filosofie*, Theosophical University Press Agency, Den Haag, 1998.

AOF ———, *Aspecten van de Occulte Filosofie*, Theosophical University Press Agency, Den Haag, 1999.

Spence, Lewis, *The Mysteries of Egypt, or The Secret Rites and Traditions of the Nile*, Rider & Co., Londen, 1933.

Sūrya-Siddhānta: A Text-Book of Hindu Astronomy, vert. Eerw. Ebenezer Burgess (en W.D. Whitney), American Oriental Society, New Haven, 1860; herdruk, Wizards Bookshelf, San Diego, 1978.

Theon of Smyrna, *Mathematics Useful for Understanding Plato*, vert. Robert en Deborah Lawlor, Wizards Bookshelf, San Diego, 1979.

The Vishnu Purāna, vert. H.H. Wilson, geredigeerd door Fitz-Edward Hall, 5 delen en index, Trübner & Co., Londen, 1864-77.

Index

- Adepten. *Zie ook*
mahātma('s)
mysteriën vormen een
zaaiveld voor 20
van linkerhand 14
- Afghanistan 27
- Agrai 36
- Ākāśa 39
- Alchemie 54
- Amerika 32, 90
- Apollonius van Tiana 32,
63
- Apuleius 58-9
- Arallu 70
- Archief, geheime, van de
aardbol 91
- Architectuur 49
- Arisch(e). *Zie ook* Indo-
Europe(e)s(e)
term omschreven 19vn
vijfde of, ras 19
- Assyrië 37
- Astrale licht, stromingen
van het 38-40
- Astrologie, archaische 53-4
- Astronomie, astronomische
49
observatoria 54
- Asuramaya 53
- Athene, mysteriën in 36, 83
- Atlantis, Atlantiërs 11-14,
17
- Atoom, baan van viii-ix
- Avatāra('s) van Vishnu 43-5
- Azië, Centraal- 79. *Zie ook*
Gobiwoestijn
eerste beschavingen van
27
vijfde ras emigreerde uit
26
- Azië, Klein- 27, 41
- Babylonië 32, 37, 92
Egypte & Indo-Europese
culturen inspireren 28
legende over Ishtar 70
ziggurat in 53-4
- Baloetjistan 27
- Beginselen van de mens 67
alle, moeten tot ontwa-
king komen 61
- Beschaving(en)
Atlantische 11-12
invloed van Egyptische
en Indo-Europese 27-8
oude, in Gobiwoestijn 17

- Bhārata-varsha 27
- Bibracte 38
- Blavatsky, H.P. 4, 30
 geciteerd 5-6, 9, 12, 14-5,
 19vn, 21, 25, 26, 28-9,
 34, 35, 37, 50-1, 52, 76,
 79, 86, 88, 91-2
- Bliksem en donder 52
- Bodhisattva's 94
- Boeddha('s) 87. *Zie ook*
 Gautama
 levende, van Tibet 83
 negende graad bij hin-
 does 44
- Boeddhisten, boeddhisti-
 sche 37
 twee leerstellingen van
 Chinese 35
- Boodschapper(s), vanuit de
 grote broederschap 10,
 21, 75
- Borsippa 37, 53
- Bretagne 37, 39
- Britse Eilanden 28
- Broederschap, grote
 arbeid van onvermoei-
 bare 94
 basis leggen voor 3-10,
 33
 beantwoordt roep 75
 bron van religies, filo-
 sofieën en wetenschap-
 pen 21
- Broederschap (vervolg)
 mysteriën vormen een
 zaaiveld voor adepten
 van 20, 21-2
 ononderbroken reeks
 'wijze mannen' door
 reïncarnatie en inwij-
 ding 86-7
 twaalf miljoen jaar oud 9
- Broeders van de schaduw
 24, 80
- Buddhi 43
- Budha (Mercurius) 43
- Carnac 28, 37
- Chaldea 52-3
- Chemie 49
- China, Chinese 31, 32
 boeddhisten 35
 emigratie van vijfde ras
 naar 27
- Christus. *Zie* Jezus
- Corax 42
- Cryphius 42
- Cyclus(sen) 18
 keerpunt van, van de
 aarde 15-6
 ras- 6-7
 voorspellen van 53-4
- Dhyāni-boeddha's 87
- Dichtkunst, in kleine
 mysteriën 54

- Dierenriem(en) 58 vn
in steen 29
Dodenboek, Egyptische 29
Dood
mystieke 55-6, 60, 65, 69
slaap, inwijding & 65-7
Doorgeven van het woord
87
Drama, toneelvoorstellingen, in de kleine
mysteriën 47, 54-6
Druïden, mysteriën van de
30, 39
Duiivelse praktijken, van
derde wortelras 5-6
Durant, Will 70
Dwerg of vāmana avatāra 44
Ecbatana 37
Egypte, Egyptische 52, 73,
83, 92
beschavingen & vijfde
wortelras 28-9
Hermes Trismegistus in 84
hiërofanten bouwden
monumenten 79
mysterieleringen 29-30,
57-9
piramiden 30, 37
Eiken, druïden en 39
Elephanta 37
Eleusinische mysteriën 31,
36, 47, 83
Eliade, Mircea viii
Empedocles 31
Engeland 37, 39
Eoptai (teia) viii, 36
Eoptische openbaring
41-2
Erech 37
Ereshkigal 71
Esoterie 36-7
patroon van 25-33
Essenen 35, 79
Ethiek, belang van 67-8
Eumolpidae van Athene 83
Europa 90, 92
emigratie van vijfde ras
naar 27
Eveningen 63
Everzwijn of varāha avatāra
43
Fakkeldragers, symboliek
van 81-2, 83
Filosofie(ën), Filosofische
bestudeerd in kleine
mysteriën 54
grote, stelsels bewaard 91
oorsprong van ix
Fysiologie, in kleine myste-
riën 49
Gallië 28, 38
Gautama
bodhisattva 22

- Gautama (vervolg)
 Boeddha 31
 Geneeskunde, in mysteriën
 54
 Geografie, in de mysteriën
 49, 51
 Germaanse mystiek 31
 Geschiedenis
 occulte, niet beschikbaar
 x, 25-6
 occulte, zal bekend worden 92
 vroege, van mensheid 3-4
 Gewaden, twaalf 58
 Ginsburg, Christian D. 36
 Gobiwoestijn 17, 26-7
 Goddelijke leraren 4
Gouden Ezel, De, van
 Apuleius 58-9
 Gouden Keten van Hermes
 82, 86
 Griekenland, Grieken 32, 37
 Egypte & Indo-Europese
 culturen inspireren 28
 Eleusinische mysteriën
 van 30-1, 36, 47, 83
 fakkelloop van 81
 Gouden Keten van
 Hermes van 82
 kleine mysteriën en grote
 figuren in 47-8
 Grotten 37-8
 Guruparamparā 82
 Hades 58, 70
 Halfgoden, planeetgeesten
 of 19
 Hart, het wegen van het
 29-30
 Hebreeuwse, geheime wijs-
 heid 35-6
 Heliodromus 43
 Heliopolis 92
 Hermes
 Gouden Keten van 82, 86
 Trismegistus 84
 Hiërarchie van mededogen
 broederschap & 8-9
 mysteriescholen & 32
 Hiërofantent 74, 37
 geboorte van, in zevende
 inwijding 64
 Hindoe(s) 31
 -arhat 36-7
 avatāra's van 43-5
 Ḥokhmāh nistorāh 35-6
 Hoofd
 kroon van palmtak op 59
 omwinden van het 42
 Huwelijk, geestelijke 41
 IJsland 32, 52
 IJzeren tijdperk 45
 Inanna 70-1
 India 37, 52, 91-2
 emigratie van vijfde ras
 naar 27

- Indo-Europe(e)s(e)
 ingewijden van het
 tweede onderras van,
 familie 29
 vijfde of, ras 19, 28
 Ingewijde(n)
 Indo-Europese en
 Egyptische, & stenen
 monumenten 28-9
 volledig, of pater (vader) 43
 Inwijder 86
 Inwijding(s) 13, 72
 Apuleius over 58-9
 -graden 41-5, 59
 mystieke dood & 55-6
 -piramiden 29-30
 slaap, dood & 65-7
 Theon van Smyrna over
 41-2
 vierde 60-1
 vijfde 62
 wegen van 65-72
 zesde 62-3
 zevende 63-4
 Iona 38
 Ishtar, afdaling in onder-
 wereld 70-1
 Isis, mysteriën van 58-9
 Jezus 31, 35, 63
 Judea 28, 37
 Justinianus 73
 Kalitijdperk 44-5
 Kalkin, Kalkī-avatāra 44-5
 Karli 37
 Kennis
 achterhouden van 49-50
 misbruik van 8
 mysteriën houden,
 levend 91
 van Ouden 50-1
 vroeg mensheid & 3, 5
 KH, meester
 geciteerd 18-9, 23-4, 61,
 77, 80
 inwijding van 93-4
 Koord, gouden 67
 Koren, godheid van, &
 mystieke dood 55-6
 Krankzinnigheid 77
 Kreta 28, 73
 Krishna 44, 63
 Kroon 42
 van palmtak 59
 Kunlungebergte 27
 Kunsten, onderwezen aan
 de mensheid 4
 Kūrma of 'schildpad'
 avatāra 43
 Kwa(a)d(e)
 oorsprong van het 5
 scholen voor het 14
 Lao-Tse 32
 Leeuw 43
 mens- 44

- Lemurië 6 & vn, 11
 Leo 43
 Lera(a)r(en)
 hemelse, goddelijke 6, 9
 opvolging van 81-7
 waarom leerlingen naam
 van, aannemen 84-6
 wereld-, & geboorte van
 zon 63
 Logos, zonne- 87
 Loutering, voorbereidende
 41, 54-5
 Lycomidae uit Athene 83
- M, meester, geciteerd 93-4
 Macedonië 73
 Magie 11
 noord- en zuidpool & 52
 witte en zwarte 75
 Magiërs
 mysteriën bron van 30
 twee klassen van 36
Mahatma Brieven aan A.P.
 Sinnott, De 18-9, 22, 23,
 49, 61, 77, 80, 93-4
 Mahātma's, meesters 9, 87
 werk van 22-4
 Mais 4
 Mānasaputra's 3, 4
 Māra 76
 Matsya of 'vis' avatāra 43
 Mattheus, Evangelie naar 65
 Medië 37-8
- Meesters. *Zie* mahātma's
 Menhirs 29
 Mensheid
 drie categorieën 5
 moment van keuze voor
 15-6
 Mens-leeuw of nara-siṃha
 avatāra 44
 Mercurius 43
Metamorfosen van Apuleius
 58-9
 Meteorologie 49, 52
 Mexico 37, 52, 92
 Meyer, Marvin W., verwij-
 zing naar 43
 Miles ('soldaat') 42
 Mithraïsme, graden van
 inwijding in 42-3
 Monade, reis van 69-70
 Muziek, in kleine mysteriën
 49
 Mysterieleringen, drijfveer
 van beschavingen 29
 Mysteriën. *Zie* mysterie-
 scholen
 Mysteriën, grote 34, 46,
 57-64
 Eleusinische 36, 47
 graden in, bij hindoes 43-5
 locaties van, zorgvuldig
 gekozen 38-40
 mystieke dood in 60, 65,
 67-70

- Mysteriën, grote (vervolg)
 tegenwoordig zorgvuldig
 verborgen 89
- Mysteriën, kleine 34, 46-56
 in Agrai bij Athene 36
 beproevingen van 46-7
 doel van 54-5
 graden in, bij hindoes 43-4
 onderricht, gedramati-
 seerde opvoeringen 47
 onderwezen kunsten en
 wetenschappen 49
 theosofische beweging &
 tegenwoordige 89
- Mysteries of Egypt, The* 58-9
- Mysteriescho(o)l(en),
 Mysteriën
 bestaansreden van 17-24
 bewijs van bestaan van
 viii-ix
 centra 38-9
 degenereren van 73-4,
 78-9
 doel van, drievoudig 20-1
 drie ontsluitingen van 33
 eerste 10-16
 Egyptische 57-9
 Eleusinische 31, 36, 47,
 83
 elke grote tempel had
 geheime 37
 geen, totdat kennis mis-
 bruikt werd 4
- Mysteriescholen (vervolg)
 gezelschap, geen locatie
 37-8
 hiërarchie van mede-
 dogen & 32
 in Atlantis 12-4
 in deze tijd 88-94
 jongens werden getraind
 in 48
 Lemurië & 13
 4-5 miljoen jaar geleden
 gevestigd 13-4, 19
 nationale centra van 90
 omschreven vii
 sluiten van 73-80
 tijdens begin van vijfde
 ras 19-20
 vierde graad van 46
 wetenschappen & kun-
 sten in 49
- Nara-simha of 'mens-leeuw'
 avatāra 44
- Natuurkunde, in kleine
 mysteriën 54
- Natuurrampen, Atlantische
 17
- Nederland 90
- Ninevé 92
- Noorse mystiek, Oud- 31
- Occult(e)
 geschiedenis niet beschik-
 baar x, 25-6

- Occult(e) (vervolg)
 geschiedenis zal bekend worden 92
 nationale, bewakers 90
 tweede inwijdingsgraad 42
 vermogens 68, 78
- Occultisme
 twee wegen in het 75
 zich storten in het 77
- Olympus 58-9, 82
- Onderwereld
 afdaling in 70-1
 mystieke dood & 55-6, 59
- Openbaring, epoptische 41-2
- Orfeus, orfische mysteriën 30-1, 32, 84-5
- Paard, witte 44-5
- Pad
 van de linkerhand 14, 75
 van de rechterhand 75
- Palmtak, kroon van 59
- Paraśu-Rāma of 'Rāma met een bijl' 44
- Pater ('vader') 43
- Perses 43
- Pert Em Hru* 29
- Peru 37, 52
- Perzië, Perzische 32
 Egypte & Indo-Europese culturen inspireren 28
- Perzië, Perzische (vervolg)
 graden van inwijding 42-3
 mysteriën van 30, 83-4
 vijfde ras emigreerde naar 27
- Piramide(n) 29-30, 37
- Planeetgeesten 18-9, 33
- Planeetketen, monaden reizen door 69-70
- Planeten, zevenvoudige natuur van 53
- Plato 31, 73
- Pool, noord- en zuid- 52
- Psychologie, in kleine mysteriën 49
- Purucker, G. de 17, 82
 geciteerd 8-9, 27, 32, 37, 38, 39, 59-60, 62, 63, 64, 69-70, 75, 77, 81, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91
- Pythagoras 31
- Raaf 42
- Rāma 44
- Ramāyāna* 44
- Religies
 oorsprong van ix, 6, 10, 21
 tegenwoordig bewaard in geheime archief van aardbol 91-2
- Rite(n), Ritueel, van kleine mysteriën 55-6

- Rome, Romeinse 31, 37
 Egyptische en Indo-Europese culturen inspireren 28
 kleine mysteriën & grote figuren van 48
 mysteriën verbannen uit, Rijk 73
- Saïs 92
 Śambhala 88-9, 92
 Samothrace, mysteriën van 83
 Śaṅkarāchārya 31
 Scandinavische skald 36
 Schildpad of kūrma avatāra 43
 Schotland 38
 Sclater, P.L., & Lemurië 6 vn
 Shamowoestijn 17, 27
 Siberië 27
 Sippara 37
 Slaap, dood & inwijding 65-7
 Soldaat (miles) 42
 Spence, Lewis 59
 Stonehenge 37
Sūrya-Siddhānta 53
 Syrië 37, 73, 92
- Tarwe 4, 55
 Teletai viii
 Tempel(s) 74, 92
 elke grote, had geheime mysterieschool 37
- Tempel(s) (vervolg)
 Griekse 49
 Thebe 92
 Theodosius II 73
 Theofanie 62
 Theon van Smyrna 41-2
 Theopathie 63-4
 Theopneustie 62
 Theosofische beweging & kleine mysteriën 89
 Thracië 73
 Tian Shan (Tiangebergte) 27
 Tibet, levende boeddha's van 83
 Toorts 59, 81. *Zie ook* fakeldragers
 Tōrah 35-6
 Tore van oneindig denken 24
 Toverij 6, 11-2, 14
 Tsong-kha-pa 31
 Turkestan 27
 Twijfel 76-7
- Udumbaraboom 45
 Universaliteit, een toetssteen voor waarheid 31
- Vajradhara 22
 Vāmana of 'dweg' avatāra 44
 Varāha of 'everzwijn' avatāra 43

- Verenigde Staten (USA) 90,
92
- Vis of matsya avatāra 43
- Vishnu, avatāra's van 43-5
Vishṇu-Purāna 45
- Voorspellen van cyclussen
53
- Waarheid
bewaren van, door
mysteriën 20-1, 22
drie ontsluitingen van 33
grondtoon van 18-9, 21
licht van 80, 82
niet verborgen in gouden
eeuw 4
parels van 23
toetssteen van 31-2
vanuit mysteriescholen
dringt, door in samen-
leving 47-8
- Wachter, planetaire of stille
7-9
ingewijde wordt 64
- Wales 32, 36, 52
- Wallace, Alfred Russel 6 vn
- Wetenschap(pen)
inzichten van, komen uit
het Heiligdom 21
onderwezen door godde-
lijke leraren 4
onderwezen in kleine
mysteriën 49
- Wiskunde, in mysteriën 54
- Woord, doorgeven van het
87
- Worden, leren door te 59-60
- Wortelras(sen)
derde 6, 8-9, 11, 86
vierde 11-2, 15, 17
vijfde
begin van 17-8
oorzaak van emigratie
van 26-8
een miljoen jaar gele-
den volwassen 19
- Yucatán 37
- Zaad, mystieke dood &
55-6, 65
- Zarathoestra(?) 30, 31, 83-4
- Zelfbewustzijn, ontwaken
van 3
- Zeus, en Gouden Keten 82
- Zieners, onderzoeken waar-
heid 20-1
- Ziggurats & astrologie 53-4
- Zon
bekleed met 30, 31
door de portalen van 64
geboorte van, & inwij-
ding 63
invloed van 53
- Zonnestilstanden 63